

2023 aasta keskkonnaaruanne

(1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023)

2023. AASTA KESKKONNAARUANNE

Avaldatud 5. novembril 2024

Sisukord

1. Eessõna	4
2. Teave selle dokumendi kohta	5
3. Mis on eu-LISA	5
3.1. Meie tööülesanded	5
3.1.1. Tooted ja teenused	5
3.1.2. Missioon, visioon ja põhiväärtused	6
3.2. Rühmad ja asukoht	7
3.3. eu-LISA keskkonnajuhtimissüsteemi kohaldamisala	8
4. Keskkonnajuhtimissüsteemi kirjeldus	9
4.1. EMAS eu-LISAs	9
4.2. eu-LISA keskkonnajuhtimissüsteemi kontekst ja eesmärk	10
4.3. EMSi juhtimine	12
4.4. EMASi rakendamise ja säilitamise põhietapid	12
5. Keskkonnaaspektid ja -mõjud	13
5.1. Metoodika	13
5.2. Olulised keskkonnaaspektid ja -mõju	14
6. Keskkonnapoliitika ja -eesmärgid	15
6.1. Keskkonnapoliitika	15
6.2. Eesmärgid 2023. aastaks	17
6.3. Eesmärgid 2024. aastaks	18
7. Meetmed ja tulemuslikkus	19
7.1. Ehitiste energiatõhusus	19
7.2. Andmekeskuse energiatõhusus	23
7.3. Gaasitarbimine	27
7.4. Üldine energiatarbimine	29
7.5. Jäätmed	30
7.6. Vesi	34
7.7. Materjalitõhusus: paber	35
7.8. Lähetused	37
7.9. Elurikkus	40
7.10. Mõju kliimale: Kasvuhoonegaaside heide	41
7.11. Kokkuvõtte asjakohastest keskkonnanäitajatest	44
8. Õiguslikud ja muud keskkonnanõuded	46
9. Lisad	48
9.1. I LISA KESKKONNATÕENDAJA DEKLARATSIOON TÕENDAMISE JA KINNITAMISE KOHTA	48
9.2. II LISA. METODOLOOGILISED EELDUSED	49
9.3. III LISA. Kasvuhoonegaaside arvutamise metoodika muutumine	50

1. Eessõna

Et alustame oma teekonda keskkonnajuhtimissüsteemide (EMAS) registreerimise suunas, on mul hea meel tutvustada eu-LISA 2023. aasta keskkonnanaruannet.

Mõistame, et keskkonnakestlikkus on eu-LISA tegevuse igas aspektis äärmiselt oluline. Ajutise tegevdirektorina olen pühendunud selle tagamisele, et meie organisatsioon vastaks keskkonnastandarditele ja parimatele tavadele.

eu-LISA toetab keskkonnasõbralikke tavasid, võttes kasutusele loodud keskkonnajuhtimissüsteemi, mis tugineb keskkonnajuhtimis- ja keskkonnanauditeerimissüsteemi (EMAS) põhimõtetele.

See teekond algas 2022. aastal ja täiustame innukalt oma keskkonnasõbralikku strateegiat, et vähendada nii otsest kui ka kaudset keskkonnajalajälge, mis tuleneb meie tegevusest.

Meie pühendumine keskkonnanahoiule ei ole mitte ainult moraalne kohustus, vaid ka strateegiline prioriteet. Kui kaasame keskkonnakaalutlused oma otsustusprotsessidesse ja igapäevastesse toimingutesse, ei leevenda see mitte ainult keskkonnanariske, vaid loob ka võimalusi innovatsiooniks, tõhususeks ja pikaajaliseks kestlikkuseks.

Et teeme tööd EMASi registreerimise nimel 2024. aasta lõpuks, on eu-LISA jätkuvalt kindlalt pühendunud läbipaistvusele, aruandekohustusele ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse pidevale parandamisele.

COVID-19 pandeemia mõju tõttu viimastel aastatel ei olnud sellised tegurid nagu ruumide kasutamine, energiatarbimine, reisimine ja organisatsiooniline toimimine esindatud. Seetõttu on 2023. aasta võrdlusaastaks, mille abil mõõta meie keskkonnategevuse tulemuslikkuse edasist paranemist.

See keskkonnanaruanne kajastab meie pühendumust keskkonnanalasele vastutusele ja on tunnistuseks meie jätkuvatest jõupingutustest luua keskkonnanahoidlikum ja kestlikum tulevik kõigi jaoks.

Täna kõiki eu-LISA töötajaid nende pühendumise ja panuse eest meie keskkonnanäesmärkide saavutamisse. Üheskoos oleme ka edaspidi eeskujuks ja inspireerime positiivseid muutusi meie organisatsioonis ja väljaspool seda.

Täna teid jätkuva toetuse ja pühendumise eest keskkonnanalasele tiptasemele.

Luca ZAMPAGLIONE

eu-LISA tegevdirektori asetäitja

2. Teave selle dokumendi kohta

Kõnealune keskkonnaaruanne annab kõigile asjaomastele sidusrühmadele ja muudele huvitatud isikutele teavet eu-LISA keskkonnategevuse tulemuslikkuse ja tegevuse kohta 2023. aastal (aruandeaasta 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023).

Dokument on koostatud kooskõlas keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) määruse¹ viimase kohaldatava versiooniga [(EL) 2017/1505² ja (EL) 2018/2026]³, võttes arvesse avaliku halduse sektori võrdlusedokumenti [komisjoni otsus (EL) 2019/61]⁴ ning telekommunikatsiooni ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) teenuste sektori võrdlusedokumenti [komisjoni otsus (EL) 2021/2054].⁵

I lisas on esitatud EMASi tõendaja kinnitamine.

Vastavalt oma keskkonnajuhtimissüsteemile avaldab eu-LISA igal aastal keskkonnaaruande oma veebisaidil.

3. Mis on eu-LISA

3.1. Meie tööülesanded

3.1.1. Tooted ja teenused

EU-LISA on Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet. Amet loodi 2011. aastal ja alustas tegevust 2012. aastal.

Ameti ülesanne on toetada ELi justiits- ja siseküsimuste poliitika rakendamist, hallates laiaulatuslikke IT-süsteeme, mis võimaldavad

- säilitada Schengeni riikide sisejulgeoleku,
- vahetada Schengeni riikidel viisaandmeid,
- määrata, mis ELi liikmesriik vastutab konkreetse varjupaigataotluse läbivaatamise eest.

---

¹ Konsolideeritud tekst: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ; **EUR-Lex - 02009R1221-20190109 - ET - EUR-Lex (europa.eu)**;

² Komisjoni 28. augusti 2017. aasta määrus (EL) 2017/1505, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemis (EMAS)) I, II ja III lisa; C/2017/5792 **EUR-Lex - 32017R1505 - ET - EUR-Lex (europa.eu)**

³ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/2026, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemis (EMAS)) IV lisa; C/2018/4429; **EUR-Lex - 32018R2026 - ET - EUR-Lex (europa.eu)**

⁴ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta otsus (EL) 2019/61 avaliku halduse sektori parimaid keskkonnajuhtimistavasid, keskkonnatoime näitajaid ja tiptaseme võrdlusaluseid sisaldava võrdlusedokumendi kohta, mis on ette nähtud määrusega (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS); C/2018/4424; **EUR-Lex - 32019D0061 - ET - EUR-Lex (europa.eu)**

⁵ Komisjoni 8. novembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/2054, milles käsitletakse telekommunikatsiooni ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) teenuste sektori parimat keskkonnajuhtimistava, keskkonnatoime näitajaid ja tiptaseme võrdlusaluseid hõlmavat võrdlusedokumenti, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1221/2009; **EUR-Lex - 32021D2054 - ET - EUR-Lex (europa.eu)**

eu-LISA toetab tehnoloogiliselt ELi riikide jõupingutusi Euroopa turvalisemaks muutmisel ja aitab tagada, et eurooplased saaksid ELis vabalt reisida, seadmata ohtu Euroopa julgeolekut. eu-LISA NACE tegevusvaldkonnad on järgmised:

- 99.00: eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus (ametlik);
- 62.03 (täiendav kood): arvutisüsteemide ja andmebaaside haldus (täiendav tegevus, mis tuleneb tema põhitegevusest).

Amet katsetab ka uusi tehnoloogiaid, et aidata luua ELis kaasaegsem, tõhusam ja turvalisem piirihaldussüsteem. Ta koordineerib katseprojekti „Arukad piirid“ kontrolli ja järelmeetmeid, tulemuste analüüsi ja katseprojekti aruandlust tihedas koostöös osalevate ELi riikide ja Euroopa institutsioonidega.

3.1.2. Missioon, visioon ja põhiväärtused

MISSIOON

Meie missioon on toetada ELi ja liikmesriike nende püüdlustes hoida Euroopa avatuna ja turvalisena, kasutades nüüdisaegset tehnoloogiat.

VISIOON

Püüame pakkuda kvaliteetseid, tõhusaid teenuseid ja lahendusi, viia nüüdisaegsed tehnoloogiad vastavusse ELi ja liikmesriikide muutuvate vajadustega ning edendada justiits- ja siseküsimustes digiüleminekut.

PÕHIVÄÄRTUSED

Meie visioon ja missioon väljenduvad põhitegevustes, rakendades selliseid põhiväärtusi nagu vastutus, läbipaistvus, tippase, järjepidevus, rühmatöö ja esmaklassiline klienditeenindus.

ARUANDEKOHUSTUS

Rakendame usaldusväärset juhtimisraamistikku, kulutõhusat tegevust ja usaldusväärset finantsjuhtimist.

LÄBIPAISTVUS

Tagame korrapärase ja avatud teabevahetuse ameti peamiste sidusrühmadega ning peame pidevat dialoogi ameti pikaajalise strateegia kindlaksmääramiseks.

TIPTASE

Kasutame õiget organisatsioonistruktuuri, õigeid inimesi ja protsesse, tagades teenuste järjepidevuse ja liikmesriikidele pakutavate vahendite funktsionaalse tervikkuse.

JÄRJEPIDEVUS

Tagame, et amet kasutab parimal viisil liikmesriikide oskusteavet, teadmisi ja investeeringuid ning jätkab nende arendamist.

RÜHMATÖÖ

Püüame anda igale rühmaliikmele võimaluse kasutada oma teadmisi ja kogemusi parimal viisil ühise edu nimel.

KLIENDIKESKSUS

Tagame, et amet vastab igal ajal oma sidusrühmade vajadustele ja nõudmistele.

EMAS on keskne vahend eu-LISA põhiväärtuste integreerimisel tema missiooni.

- Sertifitseerimine tugevdab aruandekohustust ja läbipaistvust, nõudes avatud teabevahetust organisatsiooni keskkonnamõju ja pidevate paranduste kohta.
- EMASi järgimine peegeldab eu-LISA pühendumust tiptasemele, mitte ainult tehnoloogilistes edusammudes, vaid ka kestlikes tavades, mille abil viia oma tegevus kooskõlla järjepidevuse väärtustega.
- EMASi koostööpõhine olemus, mis hõlmab osakondadevahelist rühmatööd, on kooskõlas eu-LISA kohustusega töötada kollektiivselt.
- Peale selle on süsteem suunatud kliendikesksusele ja täidab nii nõudluse keskkonnasõbralike tavade järele, näidates, kuidas eu-LISA pühendumine EMASile on sujuvalt kooskõlas tema missiooniga toetada Euroopa Liitu ja liikmesriike Euroopa julgeoleku tagamisel kõrgtehnoloogia abil.

eu-LISA üks strateegilisi eesmärke on arendada eu-LISA-t edasi tõhusaks, paindlikuks ja vastupidavaks organisatsiooniks ELi õigusraamistikus. Keskkonnajuhtimissüsteem aitab sellele strateegilisele eesmärgile oluliselt kaasa järgmiste meetmete kaudu.

- Ressursitõhusus ja kestlikkus:
  - keskkonnajuhtimissüsteem aitab saavutada ameti ressursitõhususe eesmärke, mis on kooskõlas laema eesmärgiga olla tõhus organisatsioon;
  - jätmete, energiatarbimise või muude keskkonnamõtjude vähendamise strateegiad on osa ressursside ühtlustamise jõupingutustest.
- Nõuetele vastavus:
  - EMASi registreerimistaotlus tähendab kohustust järgida keskkonnavalaseid eeskirju ja asjaomaste sidusrühmade nõudeid.
- Missioon ja väärtused:
  - ameti missiooni ja väärtuste edendamine hõlmab pühendumist keskkonnakestlikkusele;
  - vastutustundliku keskkonnahoiu näitamine on kooskõlas ettevõtete sotsiaalse vastutusega seotud väärtustega.
- ELi ameti peamine kasv:
  - keskkonnateadlikkuse näitamine võib aidata arendada ametit ELi võtmeametina, arvestades kestlikkuse üha suuremat tähtsust organisatsiooni maine kujunemises.

3.2. Rühmad ja asukoht

eu-LISA asub neljas riigis:

- peakontor – halduskoht – asub Tallinnas (Eesti), 3627 m² – 139 töötajat;
- tegevuskoht asub Strasbourgis (Prantsusmaa), 7842 m², sealhulgas andmekeskus, kus töötab ligikaudu 439 töötajat;
- üks halduskoht asub alates 2022. aastast Illkirch-Graffenstadenis (Prantsusmaa) renditud hoones, 2074 m²; ligikaudu 65 töötajat;
- kontaktbüroo, mida jagatakse muude ametitega, asub renditud ruumides Brüsselis (Belgia), 98 m²; 7 töötajat.

Sankt Johann im Pongaus (Austria) asuv varuasukoht on samuti kättesaadav Austria ametiasutustega sõlmitud tegevuskoha lepingu alusel.

31. detsembri 2023. aasta seisuga on eu-LISAs 354 töötajat (st eu-LISA töötajad, kes kuuluvad Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade ja Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste kohaldamisalasse, eu-LISA juurde lähetatud riiklikud eksperdid ja praktikandid). Väliskonsultantide (kõik ajutised väliskonsultandid) arv oli samal kuupäeval 296. Neid andmeid kasutatakse kogu dokumendis graafikutel, kus viidatakse töötajate arvule.

Eespool nimetatud pindalad ruutmeetrites on võetud eu-LISA ühtsest programmdokumendist 2023–2025.

Töötajate arv on saadud personaliosakonnast ja väliskonsultantide arv turvarühmalt.

Keskonnajuhtimissüsteem kehtib kõigile töötajatele võrdselt.

Seoses kontorisse naasmisega pärast sotsiaalsete piirangute järkjärgulist kaotamist COVID-19 pandeemia kontekstis on 2023. aasta keskkonnatoime hindamisel iga-aastane võrdlusalus.

3.3. eu-LISA keskkonnajuhtimissüsteemi kohaldamisala

Keskonnajuhtimissüsteem (EMS) kehtib järgmistes eu-LISA ruumides:

- a. ameti peakontor Tallinnas, Eestis (TLL);
- b. tegevuskoht Strasbourgis, Prantsusmaal (SXB);
- c. ajutine asukoht Illkirch-Graffenstadenis, Prantsusmaal (ILK);
- d. kontaktbüroo Brüsselis, Belgias (BXL).

Sankt Johann im Pongau (Austria) varuasukoht ei ole hõlmatud, sest seda ei halda eu-LISA.

eu-LISA keskkonnajuhtimissüsteemi kohaldamisala hõlmab kogu tema haldus- ja tehnilist tegevust ning punktis 3.1.1 nimetatud missiooni kõigi punktis 3.3 loetletud tegevuskohtade puhul; see hõlmab ELi justiits- ja sise poliitika rakendamise tugiteenuste osutamist suuremahuliste IT-süsteemide haldamise kaudu.

Seda kohaldatakse eu-LISA töötajate suhtes, kes kuuluvad Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) ja liidu muude teenistujate teenistustingimuste (CEOS)⁶ kohaldamisalasse, eu-LISAsse lähetatud riiklikele ekspertidele (edaspidi „riiklikud eksperdid“), välisele teenuseosutajatele ja nende töötajatele (nt intramuros, extramuros, muud töövõtjad) ning praktikantidele (edaspidi ühiselt „eu-LISA töötajad“).

Keskonnakäsiraamat, mille on koostanud ameti ettevõtlusteenuste üksus, annab ülevaate keskkonnajuhtimissüsteemi suunistest ja visioonist ja see asutusesiseseks kasutamiseks.

---

⁶ Nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määrus (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjad ja muude Euroopa ühenduste teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1), mida muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta määrusega (EL, Euratom) nr 1023/2013 (ELT L 287, 29.10.2013, lk 15).

4. Keskkonnajuhtimissüsteemi kirjeldus

4.1. EMAS eu-LISAs

Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt heaks kiidetud keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem⁷ (EMAS) on Euroopa vabatahtlik süsteem, mis on mõeldud organisatsioonidele, kes soovivad hinnata, juhtida ja parandada oma keskkonnategevuse tulemuslikkust. Et kestlikkus on Euroopa kodanike ja tööstusharude jaoks kasvav probleem, pakub EMAS struktureeritud raamistikku keskkonnaküsimuste integreerimiseks mis tahes organisatsiooni juhtimisse ja igapäevategevusse.

Kui komisjon võttis vastu **rohelise kokkuleppe**, sai 2020. aastal selgeks, et eu-LISA peab täitma oma kohustusi, et tagada oma keskkonnamõju haldamine. Sellest sai alguse EMASi projekt ja eesmärk registreerida EMAS 2024. aastal.

EMASi registreerimisega kohustub eu-LISA alates 2024. aastast pidevalt vähendama oma keskkonnajalajälge.

Seega on see esimene viidatud keskkonnaaruanne, mille on koostanud eu-LISA.

---

⁷ EMAS – keskkond – Euroopa Komisjon (europa.eu)

4.2. eu-LISA keskkonnajuhtimissüsteemi kontekst ja eesmärk

eu-LISA teeb koostööd paljude sidusrühmadega (tabel 1), alates oma töötajatest kuni kohalike töövõtjateni, alates ELi liikmesriikide sidusrühmadest kuni Euroopa institutsioonideni. Mõned neist mõjutavad oluliselt keskkonnajuhtimissüsteemi, suunda, mida see peaks võtma, või edusamme, mida see peaks tegema.

Sidusrühm(ad)	Sidusrühma(de) vajadused ja ootused	Kuidas tagame selle täitmise?
Euroopa Liidu asutused: Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament, Euroopa Kontrollikoda ja teised	Ülesannete täitmine ja tegevus vastavalt suunistele, määrustele, õigusaktidele, kokkulepitud pädevusele ja erinõuetele, mida Euroopa Komisjon ja muud ELi asutused võivad konkreetsete tegevuste jaoks vastu võtta	Rahuldavad audititulemused
Kohalikud omavalitsused	Vastavus keskkonnavalastele õigusaktidele	Nõuetele mittevastavusest ei ole teatatud
eu-LISA töötajad	Töökeskkond vastab töötervishoiu ja -ohutuseeskirjadele. Töökeskkond, mis väljendab muret keskkonna pärast ja mis on kooskõlas ameti missiooniga. Töökeskkond, mis pakub osalemisvorme ja -vahendeid.	Töötajate tagasiside personalikomitee või spetsiaalse rohelise meiliaadressi kaudu.
Liikmesriigid ja nende esindajad	Reisimise optimeerimine, kaugtöö. Andmete dubleerimise oht, seadmete mitmekihiline dubleerimine, ..., millega kaasneb täiendav keskkonnamõju.	Vastused saadud teabetaotlustele, küsimustele või taotlustele. Kaebusi ei ole esitatud
eu-LISA kõrgem juhtkond	Ameti sotsiaalse ja keskkonnakestlikkuse suurendamine (2021–2027 SG4 osa), EMASi registreerimine (2023–2025 SPD)	EMASi registreerimine, iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande heakskiitmine

Tabel 1. Sidusrühmade ootused

Oluliste sidusrühmade vajadused ja ootused selgitatakse välja kehtestatud suhtlus- ja aruandluskanalite, korrapärase dialogide abil, erialastes foorumites ja võrgustikes osalemise, võrdlusuuringute ja kohaldatavate õiguslike nõuete järelkontrollide kaudu.

Pärast PESTEL-analüüsi (poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed, tehnilised, keskkonnavalased ja õiguslikud tegurid) 2023. aastal, milles osalesid intervjuude kaudu nii rohelise rühma liikmed kui ka teised töötajad, tuleb esmajärjekorras tegeleda järgmiste kõrgetasemeliste riskide ja võimalustega, et:
tõhustada meie juhtimissüsteemi (tabel 2):

Valdkond	Järeldus	Riskid/võimalused
Poliitika	eu-LISA on justitiis- ja siseküsimustega tegelevate ELi asutuste võrgustiku eesistuja 2024. aastal	V: amet peaks andma eeskuju EMASi nõuete rakendamise teel
	Euroopa Komisjon eeldab ELi organitelt äärmist eeskujulikkust	eu-LISA EMS võib saada poliitiliseks tõukejõuks ja kaasata juhtkonna
	90% ameti eelarvest tuleb ELi eelarvest –	R: keskkonnaparandused peaksid olema kõrgel tasemel, et neid saaks heaks kiita
	Osalemine roheline võrgustiku töös	V: saada kasu teiste ametite kogemustest, mis on juba EMASi raames registreeritud
Majandus	Eelarved on kavandatud seitsmeks aastaks	R: puudulik reageerimine parendusvajadustele
	Energiakulude inflatsioon	V: Energiasäästumeetmete parem investeeringutasuvus R: mõned lähetused/projektid võivad eelarve puudumise tõttu edasi lükkuda
Sotsiaalvaldkond	Liikuvusega seotud panused	V: leida uued transpordilahendused SXB ja ILK tegevuskohtade vahel selle asemel, et kasutada bussi, mida kasutatakse vähe, kuid millel on tohutu keskkonnamõju. V: Euroopa Komisjoni uued lähetusi käsitlevad suunised peaksid aitama vähendada eu-LISA mõju
	Temperatuuri piirväärtuse muutmine kontorites	R: töötajate rahulolematuse temperatuuripiirangutega. Keskkond vs heaolu V: töötada välja strateegiline kommunikatsiooniplaan, et tegeleda vastuseisuga muutustele
	Tehnoloogia	Andmekeskuse ja sellega seotud kommunaalteenuste jaoks välja töötatud tehnoloogiates ei võeta praegu arvesse keskkonnaaspekte
Õigusnõuded	Enesekontroll seoses regulatsiooniga kolmes riigis, kus eu-LISA asub	V: kolme riigi õigusnõuete kohta saab jagada parimaid tavasid
	Amet peab järgima riigihanke-eeskirju ja iga projekt peab olema aegsasti kavandatud	R: paljusid lepinguid ei saa lihtsalt muuta V: hankesuunised hõlmavad keskkonnasäästlikumaks muutmise aspekte

Tabel 2. PESTELi tulemused

Neid riske ja võimalusi võeti keskkonnaülevaates arvesse, et määrata kindlaks ameti tegevusprioriteetid.

4.3. EMSi juhtimine

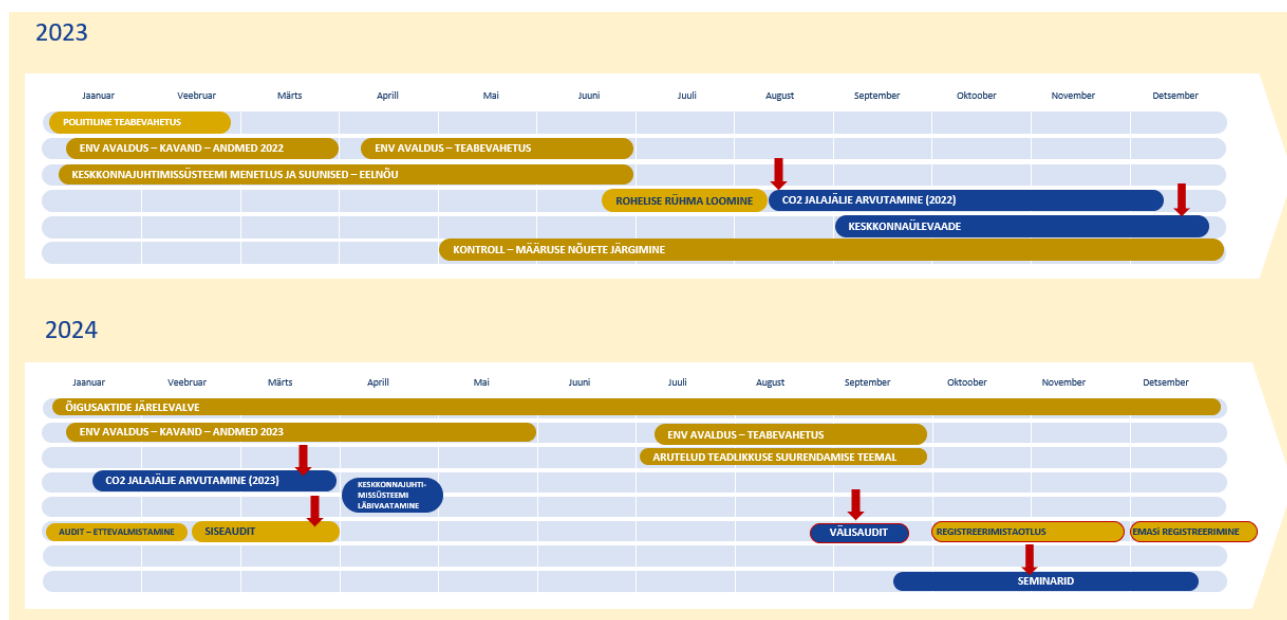
Tõhusa keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamiseks ja haldamiseks võttis eu-LISA kasutusele järgmise struktuuri (tabel 3):

Roll	Põhiline vastutusala
Tegevdirektor	Kiidab heaks keskkonnapoliitika. Omab lõplikku vastutust ja volitusi keskkonna säilitamise eest eu-LISAs ning ameti suhtes kohaldatava keskkonnavalase õigusraamistiku järgimise eest.
Halduskomitee	Osaleb keskkonnajuhtimissüsteemi iga-aastasel läbivaatamisel, kommenteerib ja kinnitab iga-aastaseid eesmärke, sihte ja peamisi tulemusnäitajaid.
Ettevõtlusteenuste üksus	Tegevdirektori alluvuses tagab ettevõtlusteenuste üksus EMSi rakendamise ja igapäevase toimimise. Ta toetab kõiki rühmi EMSi rakendamisel ja hooldamisel.
Osakonnajuhatajad	Tagavad iga-aastase tegevuskava rakendamise. Jõustavad eeskirju oma valdkonnas.
Roheline rühm	Vabatahtlikud kogu ametist. Osalevad töötubades, teevad ettepanekuid ja edastavad tulemused oma sektorile/osakonnale.
Töötajad ja välistöötajad	Rakendavad eeskirju oma valdkonnas. Jagavad oma muresid ja ideid olukorra parandamiseks.

Tabel 3. eu-LISA keskkonnakorraldus

Pikemas perspektiivis, kui kehtlikkus muutub meie eluviisiks, on juhtivatel ametikohtadel töötavad kolleegid ja roheline rühm liikmed meie juhtimissüsteemi käikude vahetamisel võtmetähtsusega.

4.4. EMASi rakendamise ja säilitamise põhietapid

Alates 2025. aastast määrab eu-LISA kindlaks keskkonnajuhtimissüsteemide standardse iga-aastase ajakava, mille peamised etapid on siseaudit, iga-aastane läbivaatamine, parenduste kavandamine ja välisaudit.

5. Keskkonnaaspektid ja -mõjud

eu-LISA tegevusel on nii otsene kui ka kaudne mõju keskkonnale. Otsesed keskkonnaaspektid on määratletud kui tegevused, tooted ja teenused, mis mõjutavad keskkonda ja mille juhtimist saab organisatsioon otse kontrollida. Kaudsed keskkonnaaspektid on need tegevused ja teenused, mida eu-LISA saab mingil määral mõjutada, kuid mida ei saa täielikult kontrollida.

5.1. Metoodika

Aspektid on tegevuse elemendid, mis võivad, kuid ei pruugi keskkonda mõjutada.

Aspektid määrati kindlaks dokumentide analüüsi ja roheline rühma liikmetega tehtud intervjuude kaudu.

Aspekti olulisuse hindamiseks kasutati erinevate kriteeriumide kogumeid, sõltuvalt sellest, kas aspekt on:

- otsene või kaudne;
- normaalne või seotud häiretega (ebanormaalne, hädaolukord).

Iga aspekti puhul hinnati kõiki järgmisi kriteeriume:

- negatiivse mõju olemust, vastates iga aspekti puhul „jah“ või „ei“ alljärgnevatele küsimustele (hinne = 1, kui jah-vastuseid ei ole; 2, kui on 1 või 2 jah-vastust; 3, kui on 3 jah-vastust ja 4, kui on 4 jah-vastust)
  - Kas selle aspekti kohta on olemas keskkonnalooga seotud erinõuded?
  - Otsene: vastuvõtva keskkonna suur tundlikkus. Kaudne: võimalus mõjutada oma otsustega kõrgemaid tasandeid?
  - Suur tarbimine/heide või kalduvus halveneda: aspekti või mõju suurus, arv, sagedus ja pöördumus
  - Sidusrühmade, sealhulgas organisatsiooni töötajate ootuste täitmata jätmine.

Olulised mõjud on need, mille mõjuhinne on 3 või 4.

- Parandamisvõimalused („jah“ või „ei“ alljärgnevatele küsimustele iga aspekti kohta)
  - Ettevõtte poliitikasuund või tulevikuvision, mis toetab või nõuab parandamist
  - Otsene kontroll ja parimad tavad on olemas, kuid neid ei ole veel rakendatud
  - Parandusmeetmete positiivne tasuvus / investeeringutasuvus

2, kui poliitiline prioriteet = jah ja +1 iga jah-vastuse puhul

Seejärel antakse igale aspektile prioriteet ja see arvutatakse järgmise valemiga: (negatiivsete mõjude olemuse skoor) × (parandamispotentsiaali skoor).

Selleks, et tagada ressursside nõuetekohane jaotamine vastavalt parandusvajadusele, on olulised mõjud need, mille mõju hinne on 3 või 4 ja prioriteet üle 8. Need aspektid on keskkonnajuhtimissüsteemi keskmes. See ei tähenda siiski, et muude aspektide suhtes ei saa meetmeid kavandada, kui selliseid meetmeid on lihtne lahendada ja need on mõjusad.

Analüüsi täielikud tulemused on esitatud dokumendis **2023 EMASi keskkonnaaspektide register**.

5.2. Olulised keskkonnaaspektid ja -mõju

Protsess/tegevus	Oluline keskkonnaaspekt	Otsene (O) / kaudne (K)	Mõju
IT-lahenduse projekteerimine: andmekeskuse ja sellega seotud kommunaalteenuste taristu projekteerimine	Toorainete kasutamine	K	Taastumatute energiaallikate ammendumine; kasvuhooneefekt
	Elektrienergia kasutamine	K	Taastumatute energiaallikate ammendumine; vee- ja õhusaaste; müra; kasvuhooneefekt
Põhiliste IT-süsteemide (riist- ja tarkvara) arendamine ja käitamine klientide jaoks Süsteemide käitamine Andmekeskuse täiustamise projektid	Elektrienergia kasutamine	O	Taastumatute energiaallikate ammendumine; vee- ja õhusaaste; müra; kasvuhooneefekt
	Ohtlike jäätmete teke	O	Õhu-, vee- ja pinnasereostus
PMO: pakkuda projektijuhtimise metoodikat kõigi ameti projektide jaoks	Toorainete kasutamine	K	Taastumatute energiaallikate ammendumine; kasvuhooneefekt
Rajatised: andmekeskuse ruumide jahutamine/: kontorite jahutamine/kütmine	Elektrienergia kasutamine	O	Taastumatute energiaallikate ammendumine; vee- ja õhusaaste; müra; kasvuhooneefekt
Logistika/hanked: teenuste/toodete, puhastusteenuste hankimine	Tavajäätmete teke	O	Õhu-, vee- ja pinnasereostus
Rajatised/logistika: eriolukorrad	Hädaolukorrad/õnnetused (tulekahju jne)	O	Taastumatute allikate ammendumine; vee, õhu ja pinnase reostus; müra
Lähetused: lähetuste broneerimine vastavalt tegevjuhtkonna taotlustele	Õhuheitmed	K	Õhusaaste; kasvuhooneefekt
	Energia ja kütuse kasutamine	O	Taastumatute allikate ammendumine; vee, õhu ja pinnase reostus

Tabel 4. Keskkonnaanalüüsi tulemused: peamised olulised aspektid

On veel kaks aspekti, mida ei seata küll prioriteediks, kuid mida peetakse oluliseks, sest töötajate ootused on suured. Need on järgmised.

Protsess/tegevus	Oluline keskkonnaaspekt	Otsene (O) / kaudne (K)	Mõju
Teabevahetusüritused: (Külastajate/töötajate) reisimine toimumiskohta/toimumiskohtadest enamasti väljaspool eu-LISA ruume	Õhuheitmed	O	Õhusaaste; kasvuhooneefekt
	Toorainete kasutamine	K	Taastumatute energiaallikate ammendumine; kasvuhooneefekt
Rajatised/logistika: Sanitaarruumid, puhastamine	Vee kasutamine	O	Taastumatute allikate ammendumine; veereostus; reovesi
	Õhuheitmed	K	Taastumatute energiaallikate ammendumine; taastumatute energiaallikate ammendumine, kasvuhooneefekt

Tabel 5 Keskkonnaanalüüsi tulemused: täiendavad aspektid

Need aspektid kuuluvad keskkonnapoliitikas sätestatud viie kohustuse alla ja seetõttu peetakse neid asjakohasteks aspektideks.

2023. aasta ulatuslikus keskkonnaülevaates tuvastas eu-LISA eespool nimetatud olulised aspektid. Need vaadatakse läbi kord aastas ja kinnitatakse juhtimisülevaatuses käigus. Igal aastal kehtestatakse konkreetsed eesmärgid, peamised tulemusnäitajad ja nende alusel konkreetsed meetmed.

6. Keskkonnapoliitika ja -eesmärgid

6.1. Keskkonnapoliitika

eu-LISA võttis oma esimese keskkonnapoliitika vastu 2023. aasta veebruaris. Selles võetakse arvesse esialgse keskkonnamõju hindamise tulemusi (tehtud 2022. aasta novembris). Selle eesmärk on luua raamistik keskkonnamõju vähendamise eesmärkide seadmiseks. Keskkonnapoliitika sisaldab järgmisi alltoodud peamisi kohustusi.

EU-LISA KESKKONNAGA SEOTUD KOHUSTUSED

Oma keskkonnapoliitika rakendamisel kohustub eu-LISA eraldama inim-, organisatsioonilisi ja rahalisi ressursse, et tagada keskkonnajuhtimissüsteemi tõhus toimimine sel teel, et järgib alljärgnevat eesmärki:

> ENERGIATÕHUSUSE PARANDAMINE

EU-LISA on valmis parandama oma energiatõhusust selliste eeskirjade ja algatuste rakendamise kaudu nagu:

- **säästliku energiakasutuse tegevuskava** määratlemine;
- keskkonnakriteeriumide määratlemine iga projekti jaoks;
- energiaalaste parimate tavade kasutamine ja järgimine, kui see on asjakohane;
- asjakohaste põhinäitajate jälgimine ja tõhusate meetmete määratlemine, kui täheldatakse kõrvalekaldeid;

> ASJAKOHASTE EESKIRJADE JÄRGIMINE

eu-LISA soovib järgida keskkonnavaldkonnas kohaldatavaid Euroopa ja asjakohaseid kohalikke ja sise-eeskirju. Keskkonnajuhtimissüsteem tagab ameti tegevuse nõuetekohasuse:

- juriidiliste ja mitteseaduslike kohustuste kindlakstegemise ja täitmise teel;
- pideva nõuetele vastavuse järelevalve tagamise teel;
- kaasa arvatud praegused ja tulevased õigusnõuded käimasolevate projektide kaudu.

> KESKKONNATEADLIKKUSE ARENDAMINE – KOOLITUS – TEABEVAHETUS

- Keskkonnajuhtimise ja -kultuuri integreerimine organisatsiooni;
- Kõigi töötajate ja teenuseosutajate teadlikkuse suurendamine asjakohase ja piisava teabe, juhiste, koolituse ja järelevalve abil;
- Kõrgema juhtkonna kaasamine ning töötajate konsulteerimise ja osalemise edendamine;
- Keskkonnakaalutluste integreerimine kõikidesse tegevusse ja projekti.

> KESKKONNATEGEVUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

eu-LISA keskkonnaalased eesmärgid ja sihid määratletakse igal aastal ning nende täitmist hinnatakse igal aastal teise kvartali alguses toimuva juhtkonnapoolse ülevaatuse käigus. Keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamise käigus tuleb:

- jälgida eu-LISA tegevuse keskkonnamõju, riske ja võimalusi – ajakohastada keskkonnanõueteid ja viia igal aastal läbi asutusesisesed keskkonnanõuetid;
- arvestada sidusrühmade ootustega asjakohases tegevuskavas;
- võtta arvesse prioriteete, viimaste aastate saavutusi ja olemasolevaid vahendeid, et koostada uus tegevuskava järgmiseks aastaks vastavalt korralduskomitee kinnitatud keskkonnaalastele kohustustele ja uutele eesmärkidele.

> LOODUSVARADE SÄILITAMINE JA REOSTUSE VÄLTIMINE

- Digitaalse töökeskkonna edendamine;
- Keskkonnakriteeriumide integreerimine teenusepakkujate lepingutesse;
- Tegutsemine keskkonnahoidlikul viisil.

6.2. Eesmärgid 2023. aastaks

Vastavalt EMSi rakendamisele, mis algas 2022. aasta keskel, on mõned meetmed juba alanud ja neid võib pidada 2023. aasta esimese perioodi eesmärkideks.

Keskkonnavalaste kohustuste alusel on 2023. aastaks kindlaks määratud mitu eesmärki. Tabelis 6 on esitatud 2023. aastaks seatud eesmärgid ja sihid.

	<i>Eesmärgid</i>	<i>Sihid</i>	<i>Näitajad</i>	<i>Rakendamise tähtpäev</i>
2023-1	Avaldada keskkonnavalaste aruanne	Kasutada EMSi malli koos asjakohase teabega	Asutusesisene ja avalik teabevahetus	23. märts
2023-2	Süsiniku jalajälje arvutamine ja aruandlus	Valdkondade 1–2–3 arvutamine 2022. aasta kohta	Aruanne koostatud	23. detsember
2023-3	Keskkonnavalaste audit	Kõik EMSi peatükid auditeeritud	Auditaruanded	24. märts
2023-4	EHSi nõuetele vastavuse järelevalve vahend	Vahendite rakendamine ja kogu ameti nõuetele vastavuse tegevus kontrollitud	Vastavusaruanne	23. detsember
2023-5	Keskkonnavalaste analüüs on tehtud	Töörühmaga kindlaks tehtud keskkonnavalaste aspektid ja -mõjud	Viimistletud dokument	23. november
2023-6	Keskkonnavalaste käsiraamat	Keskkonnavalaste käsiraamat on kättesaadav	Lõplik dokument on heaks kiidetud	23. märts
2023-7	Jäätmete sorteerimine	Parandada jäätmete sorteerimist ja tagada jäätmete ringlussevõtt	Ringlussevõetud jäätmete kogus	Jätkuvalt käimas
2023-8	Teadlikkus ja teabevahetus	Teavitada kõiki töötajaid keskkonnavalaste poliitikast ja käimasolevatest sammudest	Teave on edastatud	September 2023

Tabel 6. 2023. aasta keskkonnavalaste eesmärgid

6.3. Eesmärgid 2024. aastaks

Keskonnapoliitika, oluliste keskkonnaaspektide, kasvuhooonegaaside heitkoguste arvutamise ning riskide ja võimaluste põhjal seati 2024. aastal järgmised eesmärgid.

Tegur	2024		Vastutav sektor / rühm
Energia	E.1	100% taastuvenergia kasutamine kõikides ruumides	GESS (rajatised)
	E.2	Teha kindlaks kolm roheliste andmekeskuste parimat tava, mida saaks rakendada, ja seejärel määrata kindlaks meetmed nende rakendamiseks	Toimingud
	E.3	Parandada andmekeskuse PUE arvutamist, kasutades 100% PDU, kasutajapõhise mõõtmise või elektritarbimise kirje andmeid	GESS (rajatised)
CO ₂ jalajälg	C.1	Parandada 100% andmete kogumist, et CO ₂ jalajälje arvutus oleks täpsem	GESS (EHSi rühm)
Hanked	P.1	Koolitada 80% kõigist hanketöötajatest (sh operatiivseid sidusrühmi OIA ja OVA), andes neile praktilisi teadmisi keskkonnanahoidlike riigihangete (GPP) kohta (põhiteadmised).	HRU (talendijuhtimise rühm)
	P.2	Kui tulevaste hangete puhul on keskkonnanahoidlike riigihangete suunised nende kategooria kohta juba olemas, alustada 80% asjaomaste töötajate koolitamist keskkonnanahoidlike riigihangete valdkonnas, et neid hangetes rakendada	GESS (EHSi rühm)
Teadlikkus	A.1	Alustada 50% juhtide koolitamist EMASi nõuete alal	HRU (talendijuhtimise rühm)
	A.2	Suurendada kõigi uute tulijate teadlikkust EMASi ja eu-LISA keskkonnapoliitika alal	HRU (talendijuhtimise rühm)
Projektid	J.1	Ajakohastada projekti malle, et lisada iga uue IT- ja rajatiste projekti keskkonnamõju hinnang	GESS (EHSi rühm), operatsioonid
Jäätmed	W.1	Kehtestada ILKs 100% jäätmete sorteerimine liigiti	GESS (EHSi rühm, rajatised)
	W.2	Koguda täpsed andmed 100% jäätmete liigiti sorteerimise kohta TLLis (kg/aasta/jäätmeliik)	GESS (rajatised)
	W.3	Kõrvaldada 100% mööblit ja IT-seadmetest, kui need on endiselt kasutatavad, kasutuselt kestlikul viisil	GESS (Logistics), IKT
Reisimine	T.1	Lisada järgmisesse pakkumusmenetlusse SXB ja ILK vahelist pendelrongiteenust käsitleva elektrilise alternatiivi üksikasjalikud kirjeldused	GESS (Logistics)
	T.2	Rakendada transpordipoliitika eu-LISAs kõigi tegevuskohtade jaoks	HRU
	T.3	Kohaldada Euroopa Komisjoni lähetuse suuniseid kõigi tegevuskohtade suhtes	GESS (missioonid)

Tabel 6. 2024. aasta keskkonnanahoidlikud eesmärgid

2027. ja 2030. aasta eesmärgid tuleb kinnitada või ajakohastada 2025. aasta läbivaatamise käigus, muu hulgas selleks, et täita ELi ametite võrgustiku peamine ühine eesmärk saavutada 2030. aastaks CO₂-neutraalsus.

7. Meetmed ja tulemuslikkus

Järgmistes punktides antakse ülevaade eu-LISA suhteliselt lühikese ajaloo tulemuslikkusest ning esitatakse 2023. aasta ja varasemate aastate võrdlus.

Märkus 1: Et projekt algas pandeemia lõpus, oli aasta 2022 esimene aruandeaasta. Lähteaastaks on aga uuesti määratud 2023. aasta. 2022. aastal kehtis pandeemia ajaks kehtestatud kaugtööpoliitika kuni kolmanda kvartalini ning töötajate arvu suurenemise tõttu ei oleks olnud asjakohane minna tagasi 2019. aastasse.

Märkus 2: Brüsselis asuvad eu-LISA bürood renditud hoones, mida jagatakse muu ELi ametiga. Need kontorid kolitakse lähikuudel teise eu-LISA kontorisse, kus on võimalik paremini hinnata ja jälgida ameti tegevuse keskkonnamõju. Selleks, et saada üldine ja ligikaudne ülevaade selle praegusest keskkonnatoimest, tehti aga selle Brüsseli asukoha kohta hüpoteesil põhinev arvutus. Tegevuskoha üldise energiatarbimise suhtes kohaldati suhtarvu 0,22. See suhtarv vastab eu-LISA poolt Brüsselis kasutatavatele pindalale ja iga töökoha regulatiivsetele nõuetele.

7.1. Ehitiste energiätõhusus

2023. aastal võttis amet kasutusele säästliku energiakasutuse tegevuskava⁸, mille eesmärk on saavutada energiasääst kontorikütte ja -jahutuse ning IT-seadmete kasutamise puhul. Kuigi selle algatuse eesmärk oli edendada keskkonnakestlikkust, selgus, et nende meetmete rakendamisel oli mõningaid probleeme. Hoolimata suurimatest pingutustest tegevuskava eeliste tutvustamiseks tunnistas amet, et töötajad juhtisid tähelepanu mitmetele mureküsimustele.

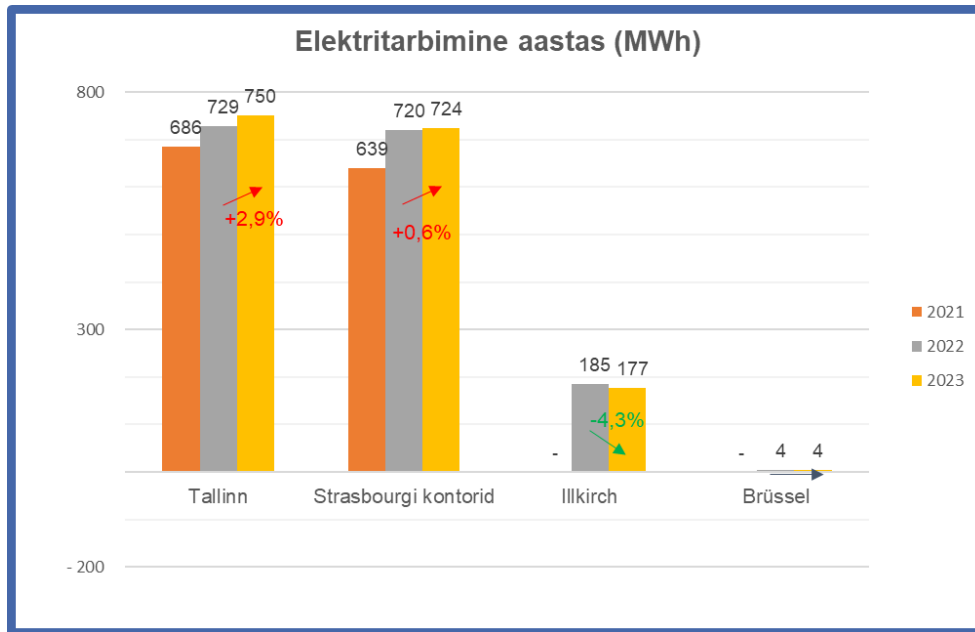
Tagasisidekanalid teatasid, et mõned töötajad väljendasid rahulolematust ja vastuseisu säästliku energiakasutuse tegevuskavaga kaasnevate muudatuste suhtes (kanalid hõlmasid otsest tagasisidet rajatiste rühmale, personalikomitee liikmete kaudu või 2023. aasta märtsis läbiviidud küsitluse käigus). Need mured puudutasid peamiselt ebamugavustunnet seoses temperatuuri kohandamisega kontoriruumides. eu-LISA mõistab ja väärtustab toetava ja kaasava töökeskkonna edendamise tähtsust ning võtab neid muresid tõsiselt.

Edaspidi on eu-LISA pühendunud saadud tagasiside käsitlemisele ja selliste lahenduste leidmisele, mille puhul on tasakaalus kestlikkuseesmärgid ning töötajate mugavus ja tootlikkus. Amet tunnistas vajadust avatud dialoogi ja koostööpõhise otsustusprotsessi järele, et tagada tulevaste algatuste rakendamine viisil, mis arvestab töötajate erinevaid vajadusi ja vaatenurki. Eesmärk on edendada jätkuvalt kestlikkuskultuuri, kaitstes samal ajal kõigi töötajate heaolu ja rahulolu.

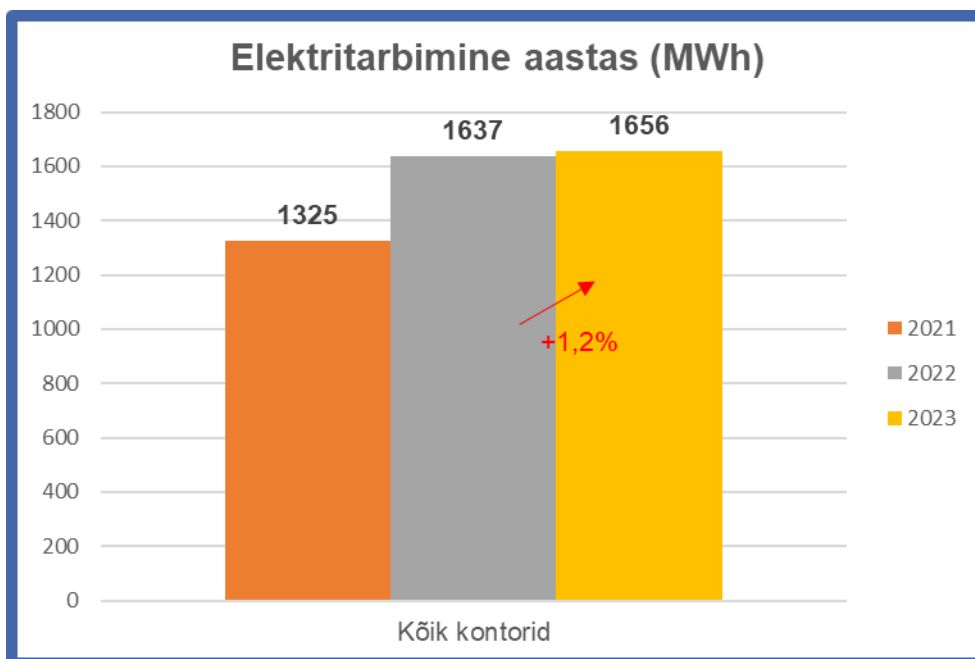
---

⁸ eu-LISA 2023. aasta säästliku energiakasutuse tegevuskava

Allpool on esitatud kõigi tegevuskohtade energiatarbimine koos üldiste ja konkreetsete andmetega aastateks 2021–2023.

Joonis 1. Elektritarbimine tegevuskoha kohta

Joonis 2. Üldine energiatarbimine kõigis tegevuskohtades

Strasbourggi tegevuskoht: alates 2023. aastast näitavad andmed energiatarbimise kokkuhoidu. Samal ajal võeti aga ühes hoones kasutusele õhuniisutussüsteem (2023. aasta märts), mille tulemusel suurenes selle hoone energiatarbimine. See seletab (hoolimata jõupingutustest säästa) tarbimise väga piiratud suurenemist aastatel 2022–2023 (+0,6%), arvestades ka seda, et inimesed tulid jälle kontorisse tööle.

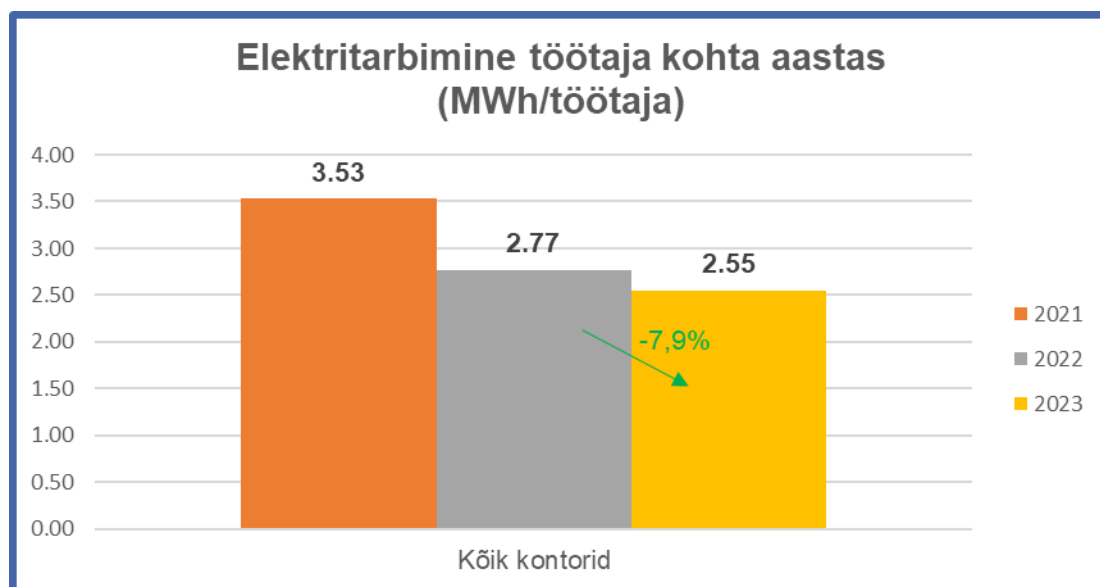
Illkirch-Graffenstadeni tegevuskoht: aastatel 2022–2023 näitavad andmed energiatarbimise vähenemist keskmiselt 4,3%.

Tallinna tegevuskoht: aastatel 2022–2023 suurenes elektritarbimine 2,9%, mis võtab arvesse ka inimeste naasmist kontorisse.

Brüsseli tegevuskoht: Et büroopinnad on jagatud, on andmed hinnangulised ja näitavad elektritarbimise stagneerumist aastatel 2022–2023.

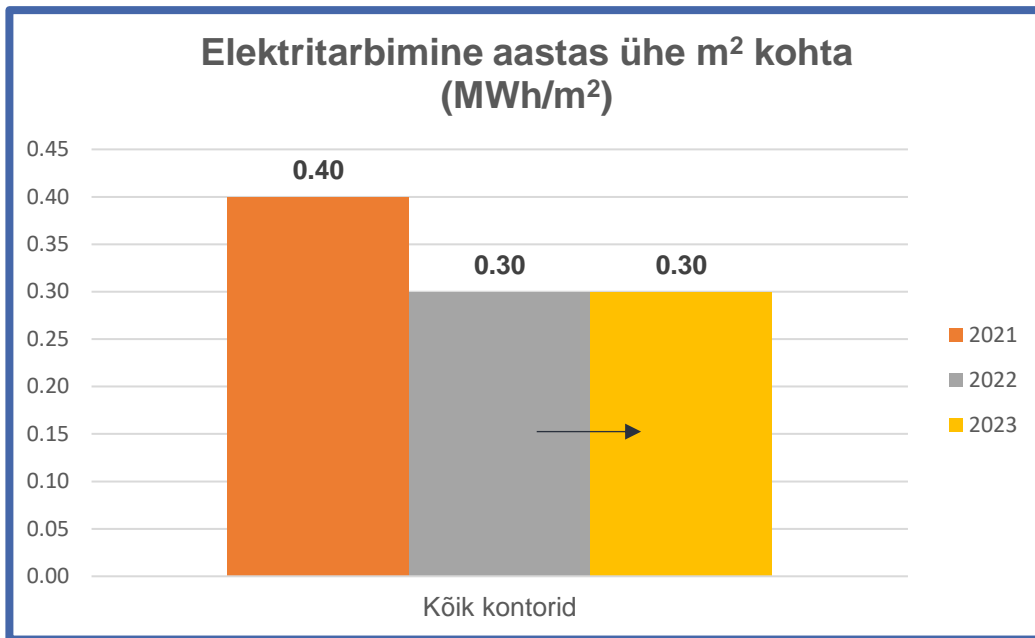
Eestis ja Prantsusmaal kasutatakse taastuvenergiat.

Andmed „SXB kontori“ kohta ei hõlma ühte vana hoonet, milles ei ole täpsete andmete esitamiseks arvesteid. Selle hoone tarbimine on praegu liidetud andmekeskuse tarbimisega, isegi kui selle elektritarbimine on andmekeskuse elektritarbimisega võrreldes ebaoluline. Eesmärk on rakendada lahendusi selle hoone energiatarbimise täpseks eraldi mõõtmiseks tulevikus

Joonis 3. Elektritarbimine töötaja ja aasta kohta

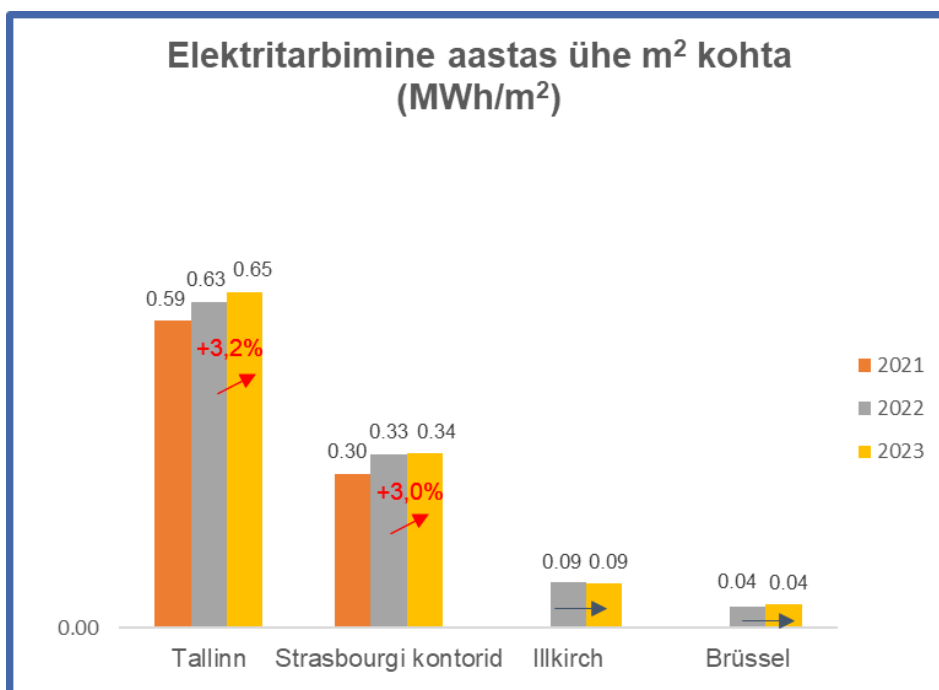
2022. aastal oli energiatarbimine töötaja kohta suurem, sest liitumiskava ei rakendatud enne 2022. aasta III kvartalit.

Joonis 4. Elektritarbimine m² ja aasta kohta

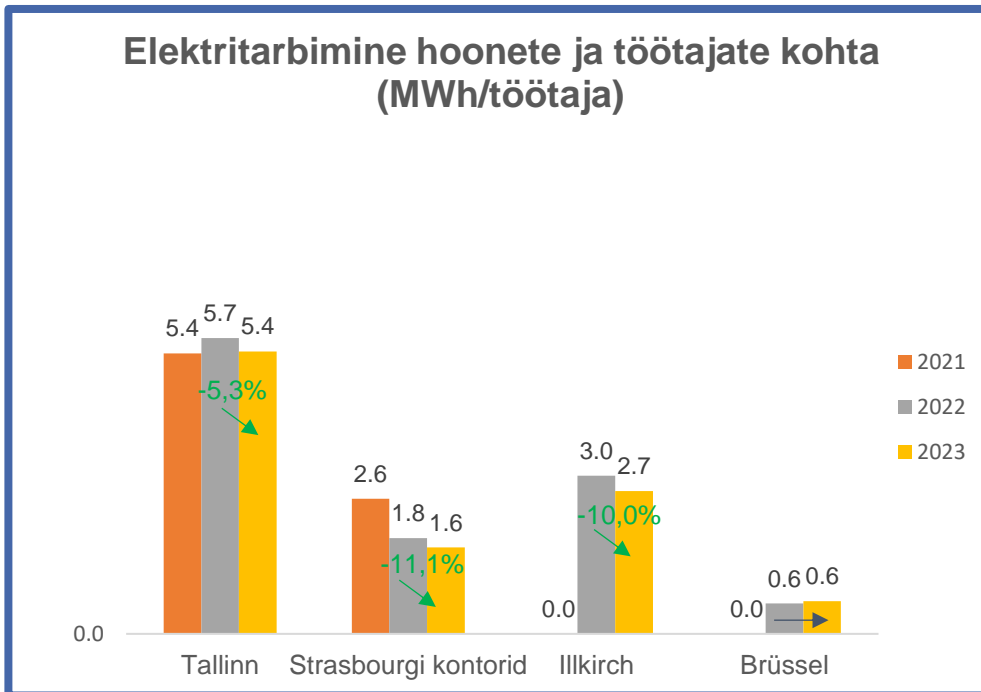
Lähikuude eesmärk on jätkata säästliku energiakasutuse tegevuskava rakendamist ja rakendada viisi, kuidas paremini jälgida erinevaid seadmeid. See võimaldab ametil kindlaks teha, mis seadmed tarbivad kõige rohkem energiat, ja tegutseda seal, kus seda vajatakse.

Analüüsid elektritarbimist m² ja tegevuskoha kohta, on tulemused üsna erinevad, kuid seda võib seletada töötajate tagasituleku kava mõjuga ja hoonete täituvuse suurenemisega. Illkirch-Graffenstadeni ja Brüsseli tegevuskohtade puhul vastavad suundumused üldise tegevuskoha andmetele. Samas kui Tallinna ja Strasbourgi kontorite puhul näitab suundumus elektritarbimise suurenemist.

Joonis 5. Elektritarbimine hoonetes, tegevuskoha ja m² kohta

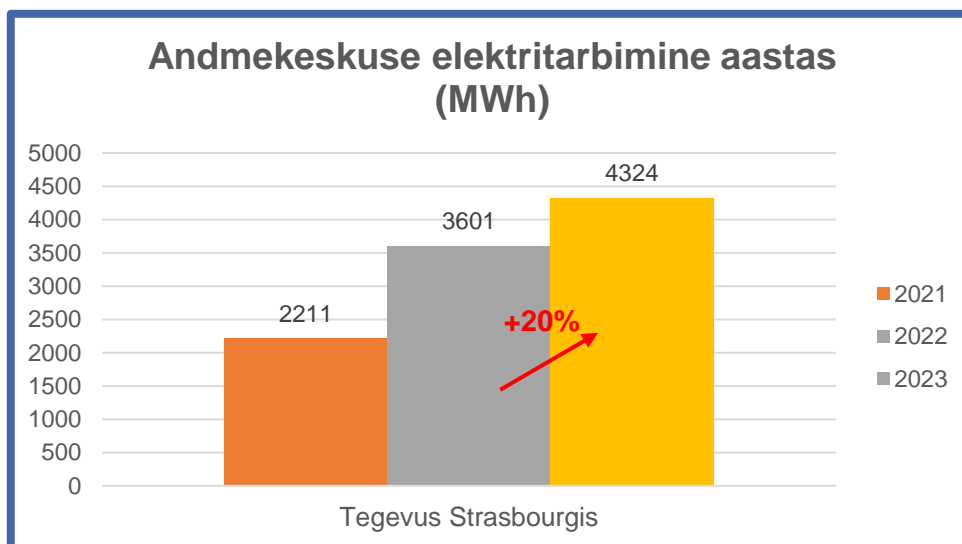
Analüüsidest elektritarbimist töötaja ja tegevuskoha kohta, on tulemused üsna sarnased töötajate elektritarbimist käsitlevate üldiste andmetega. Erand on Brüsseli tegevuskoht, kus suhtarv on aastatel 2022–2023 sama.

Joonis 6. Hoonete elektritarbimine tegevuskoha ja töötaja kohta

7.2. Andmekeskuse energiatõhusus

2023. aastal võeti ametile antud volituste kohaselt kasutusele uued süsteemid (serverid, seadmepestikud). Selle tulemusel on põhilise andmekeskuse energiatarbimine suurenenud 20% võrra.

Joonis 7. Andmekeskuse elektritarbimine aastas (MWh)

Lähiaastatel jätkub andmekeskuse tegevuse kasv. Andmekeskuse elektritarbimine ei ole seega stabiilne näitaja. Seetõttu kasutatakse andmekeskuse energiatõhususe jälgimiseks energiakasutuse tõhususe näitajat. PUE = energiakasutuse tõhusus

PUE

PUE on tõhususe võrdlusalus, milles võrreldakse andmekeskuse taristut olemasoleva IT-koormusega. Energiakasutuse tõhususe esialgne hindamine annab tõhususnäitaja ja kehtestab kontrollraamistiku, mida saab rajatises korrata.

Esialgsete ja järgnevate punktisummade võrdlemisega saavad andmekeskuse juhid hinnata käimasolevate tõhususalgatuste tulemuslikkust. Nad hindavad organisatsioonile vajalike IT-seadmete tarbitavat energiat võrreldes energiaga, mida kasutab nende IT-seadmete jahutamise, toite, varundamise ja kaitsmise eest vastutav taristu.

PUE = Kogu hoone võimsus / IT-seadmete võimsus

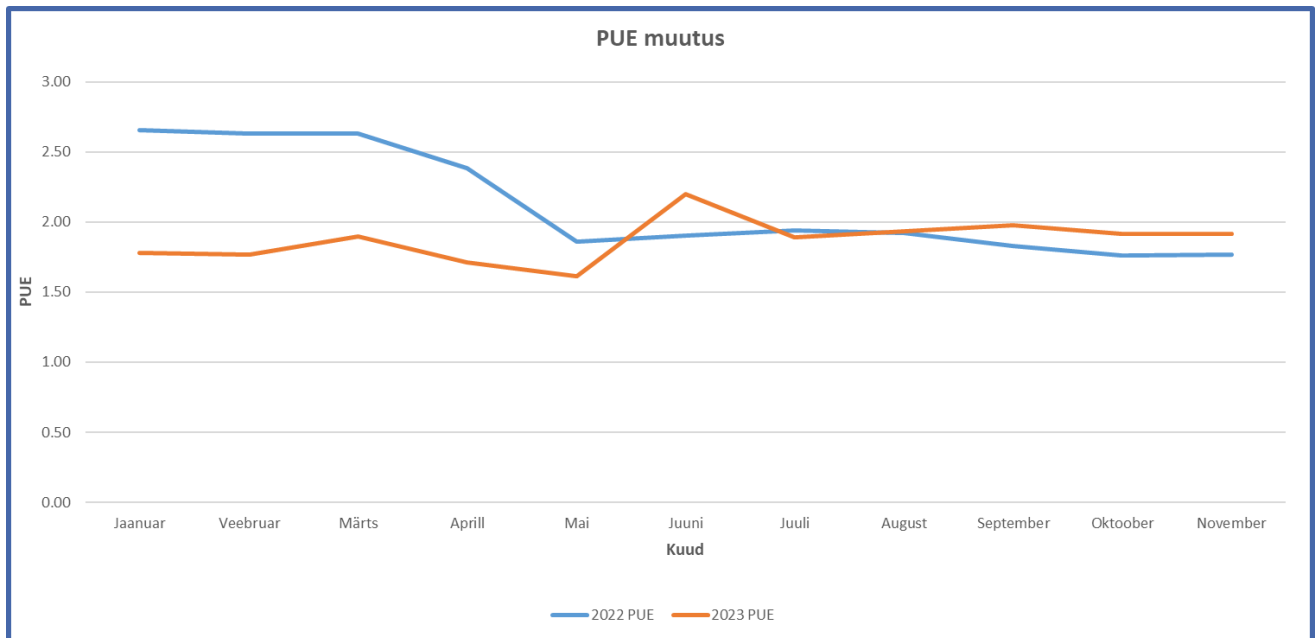
PUE	Tõhususe tase
3,0	Väga ebatõhus
2,5	Ebatõhus
2,0	Keskmine
1,5	Tõhus
1,2	Väga tõhus

Tabel 8. PUE tõhususe tase

Praegu täheldasime Strasbourgis asuvas eu-LISA tegevuskohas positiivset edasiminekut aastatel 2022–2023, kuigi lähitulevikus on endiselt vaja oluliselt suuremat aktiivsust.

PUE on sisemine arvutus, mille puhul võtab rajatise haldaja alltöövõtja otse elektriliste kasutajapõhiste mõõtmiste suhte kuu esimesel tööpäeval. Seetõttu kujutab PUE väärtus tarbimise hetkepilti. See näitaja võimaldab meil jälgida suundumust, kuid ei anna täpseid kuupäevi.

Joonis 8. Strasbourgi peamise andmekeskuse PUE muutus

Peamine kasv 2023. aastal oli tingitud uute seadmete paigaldamisest andmekeskusesse ja energiatarbimise reguleerimiseks vajalikust ajast.

eu-LISA on juba algatanud teatud meetmed (vt allpool), et suurendada peamise andmekeskuse jõudlust, kuid lähitulevikus tuleb rakendada täiendavaid meetmeid.

- Veepaagi üleviimine kolmepunktirežiimile, et vältida külma ja sooja vee segunemist.
- Jahutite temperatuuriandurite ümberpaigutamine, et optimeerida vaba jahutuse kasutamist.

Meede	Seis	Eeldatav kuupäev
1. etapp – lühiajaline kiire kasu – energiatõhususe parandamine (nt kuumade ja külmade vahikäikude tõkestamine) andmekeskuse hoones	Kestab. On olemas sõltuvused ja piirangud, mis tulenevad mõjust põhitegevusele.	2024. aasta IV kvartal
2. etapp – geotermilise energia rakendamine, et parandada andmekeskuse energiatõhusust ja jahutuse kättesaadavust (1 kaev)	Kestab.	2025. aasta IV kvartal

Tabel 9. Andmekeskuse jõudluse suurendamise tegevuskava

Peamine oodatav kasu on järgmine:

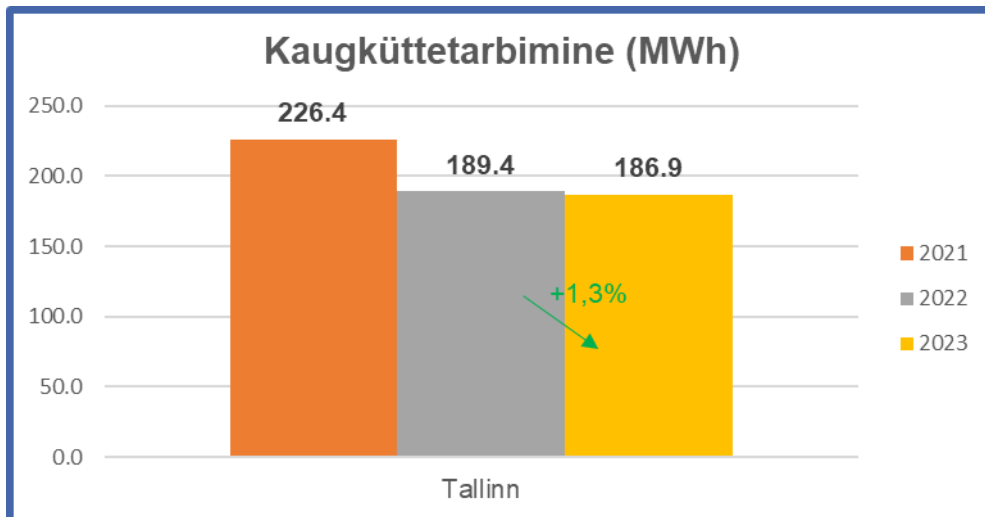
- Energiakasu: PUE vähenemine 5–7%.
- Keskkonnakasu (süsinikumõju vähenemine)

- Süsteemi parem kättesaadavus (vähemalt 80 minutit täiendavat kättesaadavust juhul, kui jahutid seiskuvad).
- Suurenenud jahutusvõimsus (täiendav jahutusvõimsus kuni 577 kW)

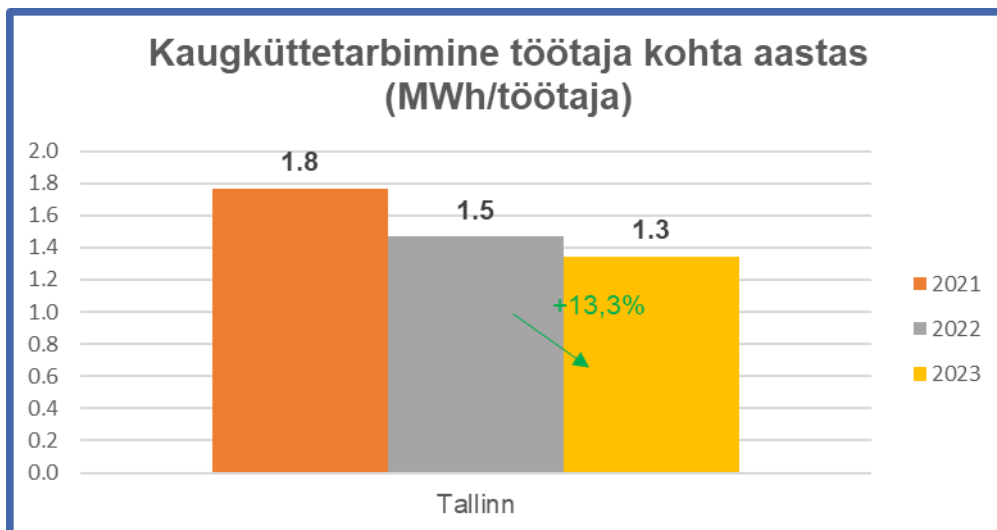
2024. aastal on eesmärk analüüsida parimaid tavasid andmekeskuste energiatõhususe suurendamiseks. Selle analüüsi tulemused aitavad ametil määrata kindlaks esialgse sihtvaldkonna, et mõju oleks võimalikult suur. Vajaduse korral võib amet paluda abi konsultatsiooniteenuse osutajalt, et hinnata iga lahendusega seotud kasu ja kulusid, seades seeläbi meetmed tõhusalt tähtsuse järjekorda.

Tallinnas on lisaks elektritarbimisele kasutusel ka kaugküte.

Kaugkütte tarbimise puhul vähenes suundumus aastatel 2022–2023 üldise tarbimise ja töötajate kohta.

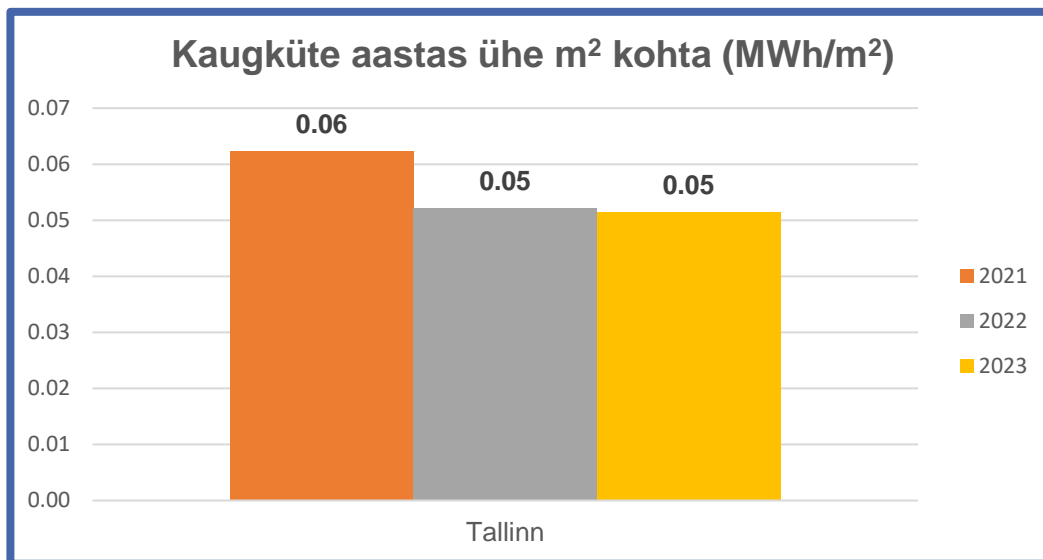

Joonis 9. Kaugkütte tarbimine (MWh)

Joonis 10. Kaugkütte tarbimine töötaja kohta aastas (MWh/töötaja)

Kaugkütte ja pindala suhe oli aastatel 2022–2023 konstantne.

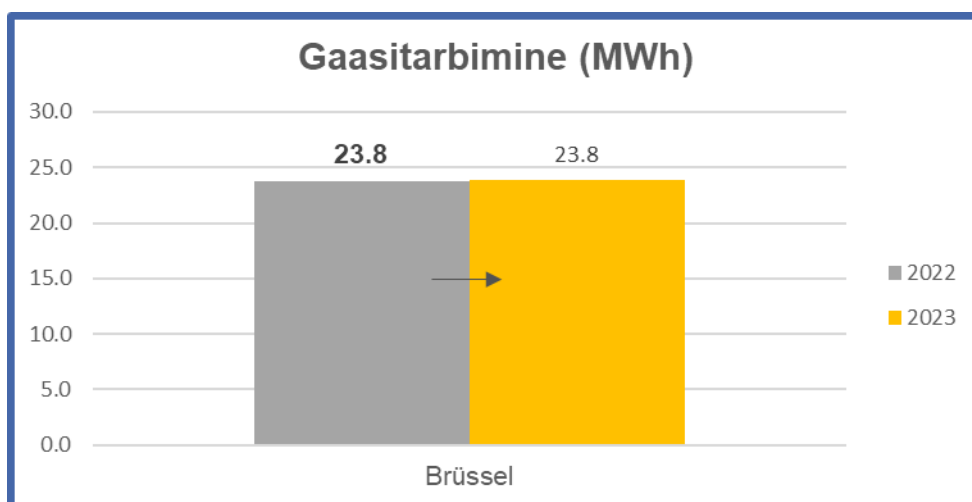

Joonis 11. Kaugkütte tarbimine pindala kohta aastas (MWh/m²)

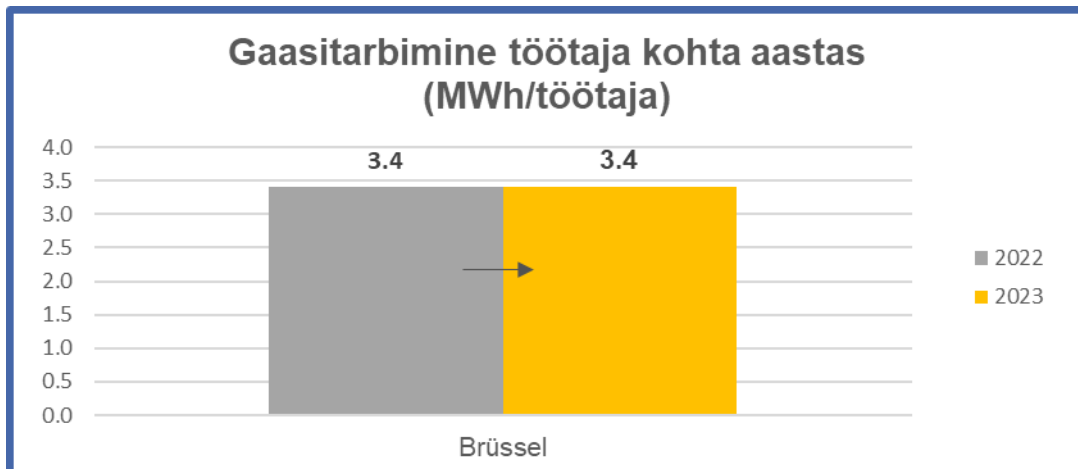
Tallinnas on kavas rakendada 2024. aastal peale akuhaldussüsteemi ka tehisintellektisüsteemi, et optimeerida jahutus- ja küttesüsteeme ning vähendada energiatarbimist ja CO₂ heidet.

7.3. Gaasitarbimine

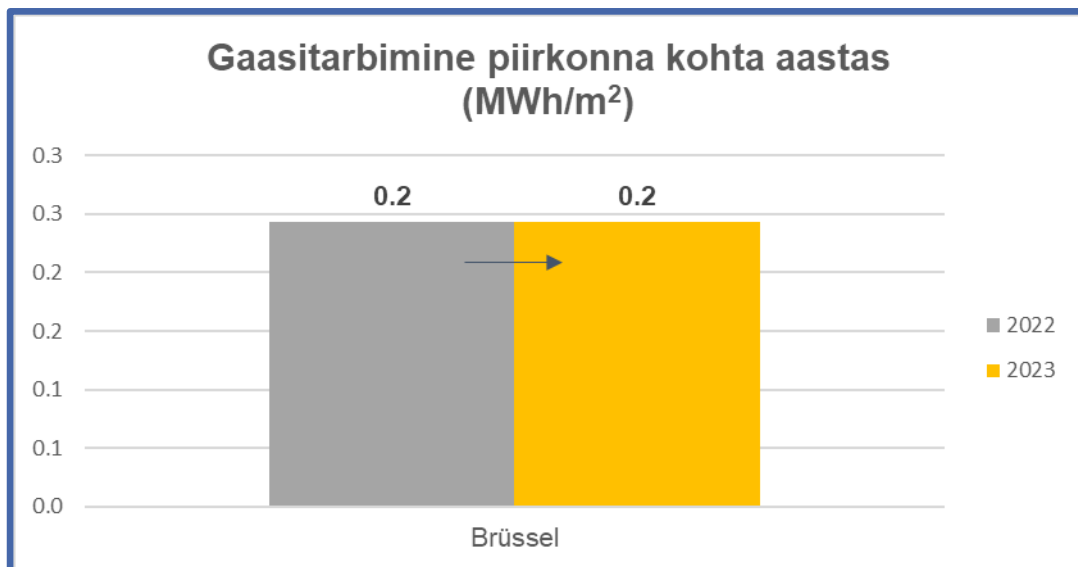
Brüsselis oli gaasitarbimine ja asjaomane suhtarv aastatel 2022–2023 stabiilne.

Joonis 12. Gaasitarbimine aastas (MWh)

Joonis 13. Gaasitarbimine aastas töötaja kohta (MWh/töötaja)

Joonis 14. Gaasitarbimine pindala kohta aastas (MWh/m²)

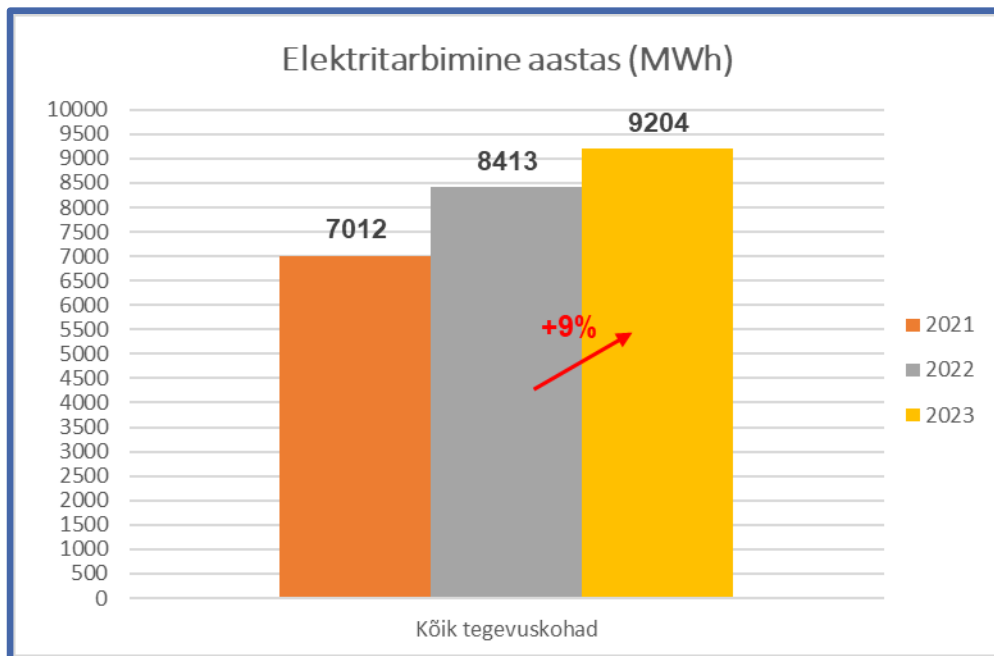
7.4. Üldine energiatarbimine

eu-LISAs kasutatakse mitmesuguseid energiaallikaid, näiteks elektrit, kaugkütet või gaasi, millest enamik pärineb taastuvatest energiaallikatest. Üksikasjalik teave on tabelis 10.

Tegevuskohad	Energiaallikas	Energia liik	Üksikasjad
TLL	Elekter	Taastuenergia	Roheline sertifikaat (100%)
	Kaugküte	Taastuenergia	Hakkepuit (48%), olmejäätmete põletamisel tekkiv heitsoojus (19%),
		Taastumatud	Maagaas (29%), põlevkivi (4%)
SXB	Elekter	Taastuenergia	Roheline sertifikaat (100%)
ILK	Elekter	Taastuenergia	Roheline sertifikaat (100%)
BXL	Elekter	Taastuenergia	Roheline sertifikaat (100%)
	Gaas	Taastumatud	

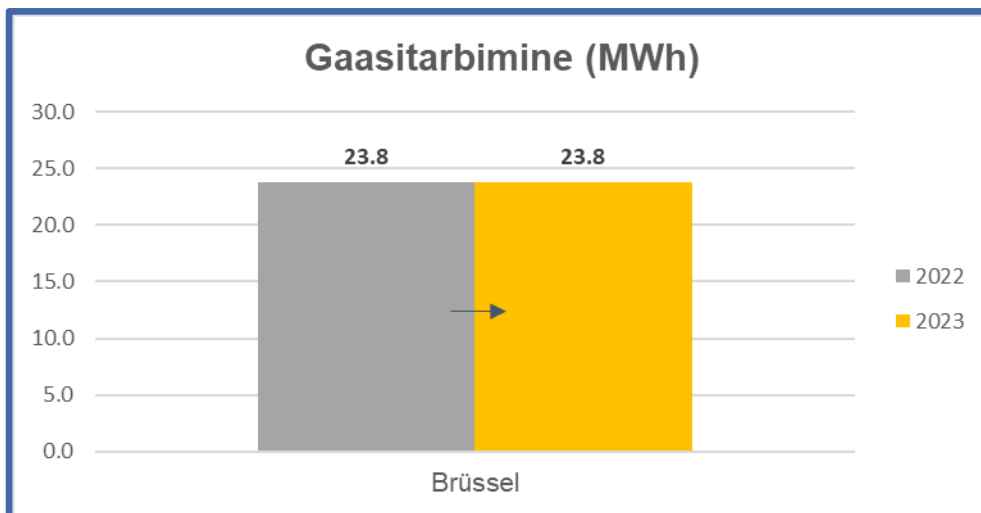
Tabel 10. Energiavarustuse üksikasjad

Ameti üldine taastuenergia tarbimine moodustab üle 99%. Üksikasjad on esitatud järgmistel joonistel.

Joonis 15. Taastuenergia kogutarbimine aastas (MWh)

Taastumatute energiaallikate puhul jääb see alla 1%, mis on seotud Brüsselis asuva kontaktbüroo jaoks renditud ruumide kütmiseks tarbitava gaasiga:

Joonis 16. Taastumatu energia kogutarbimine aastas (MWh)

7.5. Jäätmed

eu-LISA tegevus tekitab igas tegevuskohas erinevas mahu jäätmeid. Jäätmekäitlus ei ole tegevuskohtades ühtlustatud ja kõik jäätmetekke andmed ei ole praegu eri tegurite tõttu igas tegevuskohas kättesaadavad. Üksikasjalikum teave on esitatud tabelis 11.

Tegevuskoht	Jäätmete liik	Teenusepakkujad	Andmed
TLL	Paber, papp, ringlussevõetavad segajäätmed, elektri- ja elektroonikaseadmed (W3E), olmejäätmed, toidujäätmed	Linna teenusepakkujad	Teenusepakkuja ei ole andmeid esitanud
SXB	Metall, puit, klaas, papp, elektri- ja elektroonikaseadmed (W3E), biojäätmed	Alltöövõtjad	Täpsed andmed
	Ringlussevõetavad segajäätmed (paber, plast, klaas, toidupakenditest saadud metall), olmejäätmed,	Linna teenusepakkujad	Teenusepakkuja ei ole andmeid esitanud
ILK	Ringlussevõetavad segajäätmed (paber, plast, klaas, toidupakenditest saadud metall), olmejäätmed, klaas	Linna teenusepakkujad	Teenusepakkuja ei ole andmeid esitanud
BXL	Ringlussevõetavad segajäätmed (paber, plast, klaas, toidupakenditest saadud metall), olmejäätmed	Linna teenusepakkujad	Teenusepakkuja ei ole andmeid esitanud

Tabel 11. Üksikasjalikum teave tegevuskohas tekkivate jäätmete kohta

Kontoriruumides sorteerivad ja viivad paberi-, plast-, klaasi- ja metallijäätmed ära linna teenusepakkujad.

Tallinna puhul ei suutnud Eesti teenusepakkujad anda teavet kogutud jäätmete kaalu kohta.

Brüsselis jagatakse ruume teise ametiga ning jäätmeid kogub samal ajal linn, kes ei suuda tekkinud koguseid jälgida. 2024. aastal kolib kontaktbüroo teise hoonesse, kus on võimalik koguda täpseid andmeid.

Illkirch-Graffenstadenis kogub jäätmeid linna teenusepakkuja, kes ei esita andmeid kogutud jäätmete koguse kohta, kuna Parc d'Innovationis on mitme hoone jäätmed segunenud.

Strasbourggi tegevuskohas kogub osa jäätmeid väline teenusepakkuja, ülejäänud osa, mis on liigitatud olmejäätmeteks ja ringlussevõetavateks segajäätmeteks, kogub linna teenusepakkuja.

Neid asjaolusid arvestades ning ligikaudsete andmete arvutamiseks jäätmete ja tegevuskohtade kaupa kohaldame puuduvate andmete suhtes järgmisi hüpoteese:

1. Strasbourggi tegevuskoht:

*Linna teenusepakkujate eemaldatud ringlussevõetavate sega- ja olmejäätmete puhul leidis eu-LISA, et kõik prügikastid on täis iga nädal enne nende tühjendamist ja kogu aasta jooksul. Jäätmeliikide puhul kasutatakse mahu tonnideks teisendamiseks tihedustegurit.

*Biojäätmete puhul on deklareeritud kogus pärit 2022. aastast, sest 2023. aastal ei esitanud alltöövõtja andmeid, kuid teenus hõlmas sama roheala.

2. Illkirch-Graffenstadeni, Tallinna ja Brüsseli tegevuskohad

Tehti sisemine arvutus, kasutades Strasbourggi tegevuskoha andmeid ja kohaldades iga töötaja suhtes kaalutegurit. See lähenemisviis võimaldab meil saada tekkinud jäätmetest ülevaate ja suunata oma jõupingutused skaleerimisprotsessi rakendamisele tegevuskohtades, mis toodavad üle 10% kõigist tegevuskohtades tekkivatest jäätmetest.

Tabelis 12 on esitatud andmed igas tegevuskohas 2023. aastal tekkinud jäätmete kohta.

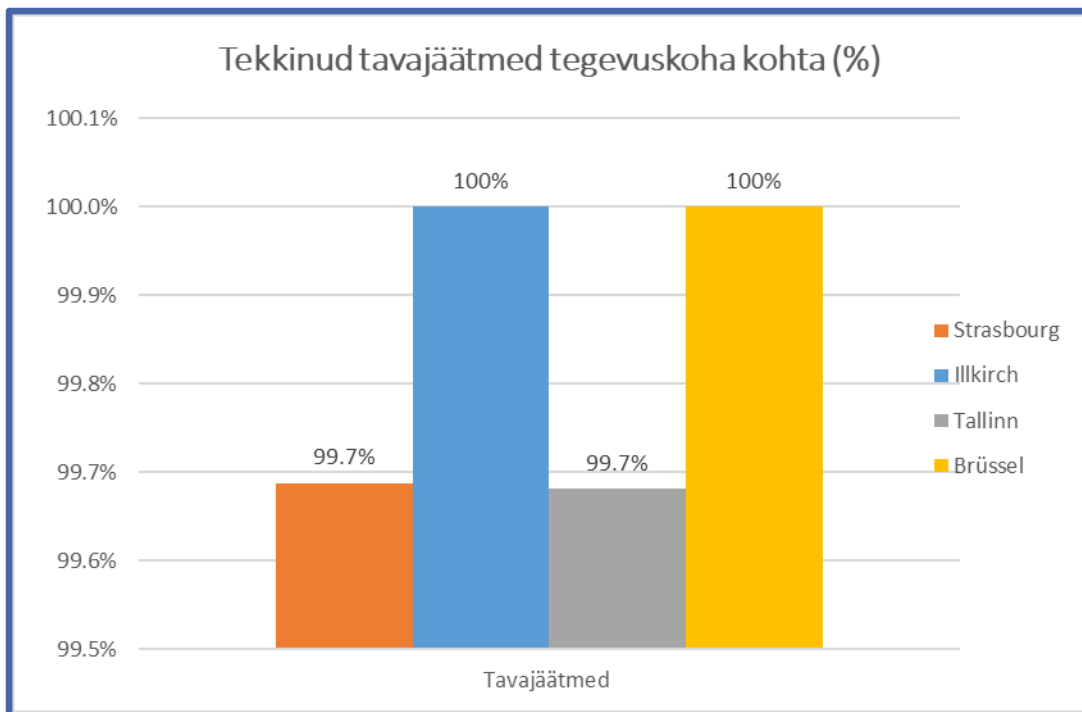
2023	SXB	ILK	TLL	BRU
Tavajäätmed (T)				
Metall	0,05			
Puit	0,74			
Klaas	0,10			
Paber/kartong	2,51		0,67	0,04
Segajäätmed	0,91			
Ringlussevõetavad segajäätmed	35,48	4,81	9,51	0,61
Biojäätmed	6,40			
Olmejäätmed	32,00	4,33	8,58	0,55
Ohtlikud jäätmed (T)				
W3E (ohtlikud jäätmed)	0,25		0,07	
Kokku	78,4	9,1	18,82	1,2
Tegevuskoha jäätmed / jäätmed kokku (%)	73%	8%	17%	1%
Tavajäätmed (%)	99,7%	100%	99,7%	100%
Ohtlikud jäätmed (%)	0,3%	0%	0,3%	0%
Töötaja	347	47	93	6
Jäätmed/töötaja (kg töötaja kohta)	226	194	202	202

Tabel 12. Jäätmete ligikaudne teke kokku 2023. aastal eu-LISA tegevuskoha kohta

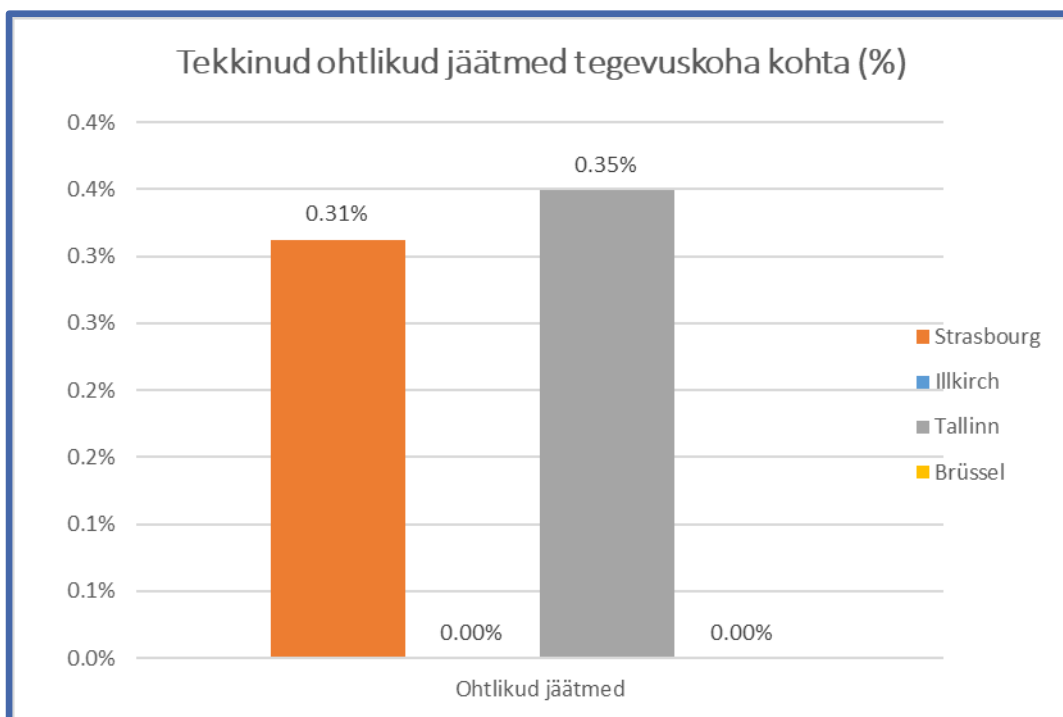
Need tulemused näitavad, et peame keskenduma jäätmekäitluse parandamisele Strasbourgis ja Tallinnas.

Andmed tavajäätmete ja ohtlike jäätmete kohta on esitatud joonistel 17 ja 18.

Joonis 17. Tekkinud tavajäätmed tegevuskoha kohta (%)

Joonis 18. Tekkinud ohtlikud jäätmed tegevuskoha kohta (%)

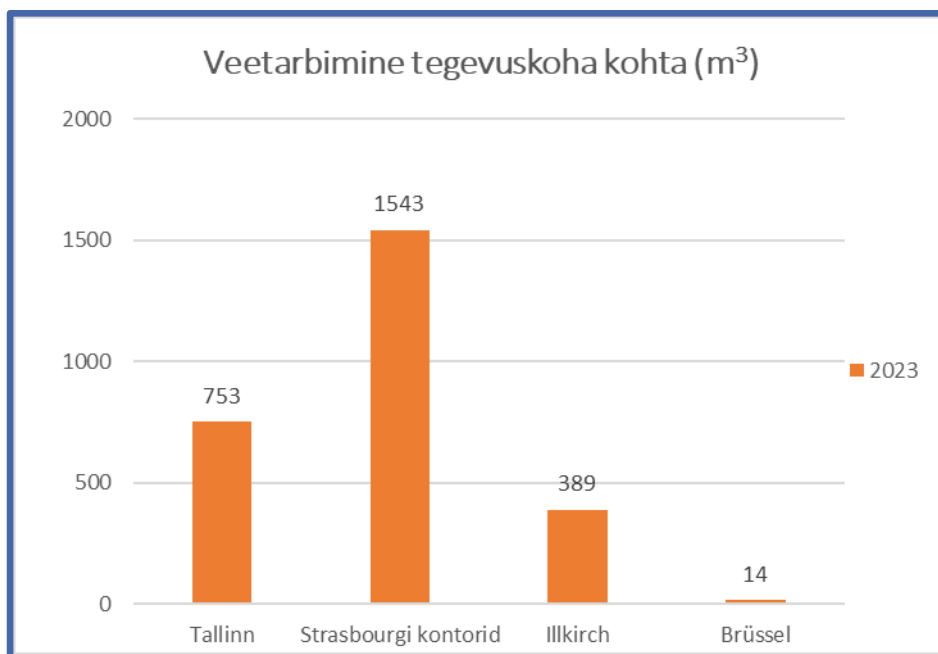
Nende andmete põhjal tekib Strasbourgi tegevuskohas aastas 179 kg jäätmeid töötaja kohta ja Illkirch-Graffenstadenis 154 kg jäätmeid töötaja kohta. Tallinna ja Brüsseli tegevuskohas tekib jäätmeid vastavalt 139 kg töötaja kohta ja 159 kg töötaja kohta aastas. Need tulemused on väiksemad kui valdkondlikud võrdlusandmed.

2024. aasta eesmärk on algatada jäätmekäitlusprojekt, mis hõlmab mitmesuguseid meetmeid, nagu paremate meetodite väljatöötamine üksikutes hoonetes tekkivate jäätmete mahu hindamiseks, jäätmete sorteerimise tavade täiustamine, jäätmete kvaliteedi parandamine ning kõigi töötajate parem teavitamine sellega seotud küsimustes.

7.6. Vesi

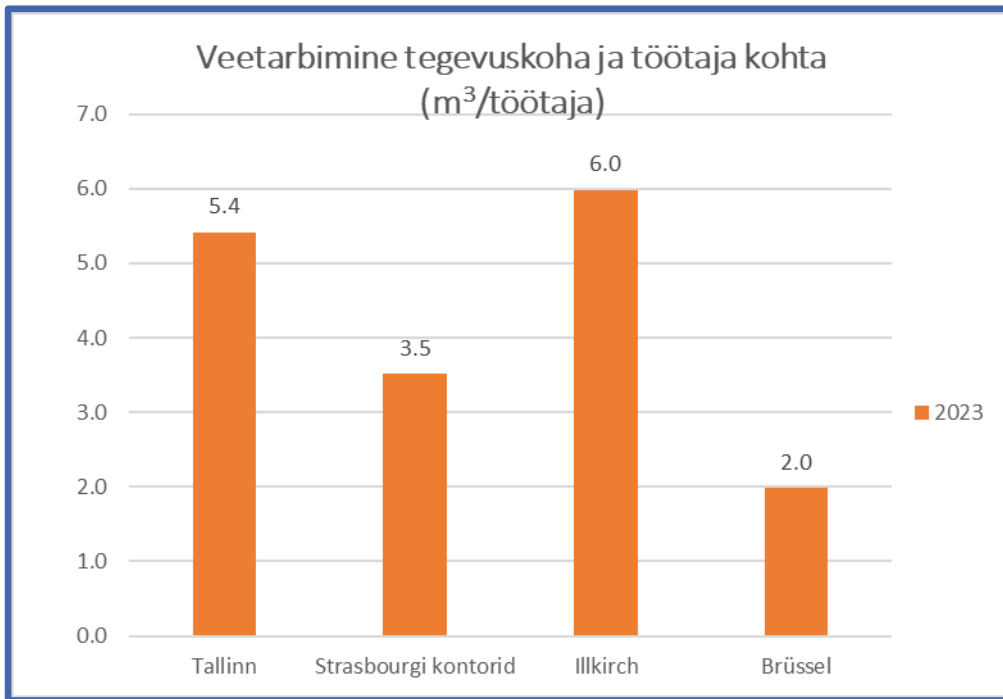
Kohalikud omavalitsused annavad vett ruumides kasutamiseks (sanitaarrajatised ja köögid) ning seda kasutatakse Strasbourgi andmekeskuse jahutussüsteemis.

Aastal 2023 oli üldine veetarbimine 2698 m³. Tallinna, Strasbourgi ja Illkirch-Graffenstadeni veetarbimise andmed pärinevad arvestinäitudel. Brüsseli tegevuskoha puhul on veetarbimise andmed ligikaudsed, võttes aluseks arved ja töötajate arvu.

Joonis 19. Aastane veetarbimine tegevuskoha kohta

2021. ja 2022. aastal tegi enamik töötajaid COVID-19 pandeemia tõttu kaugtööd. Seetõttu kajastame selles aruandes ainult 2023. aasta veetarbimist.

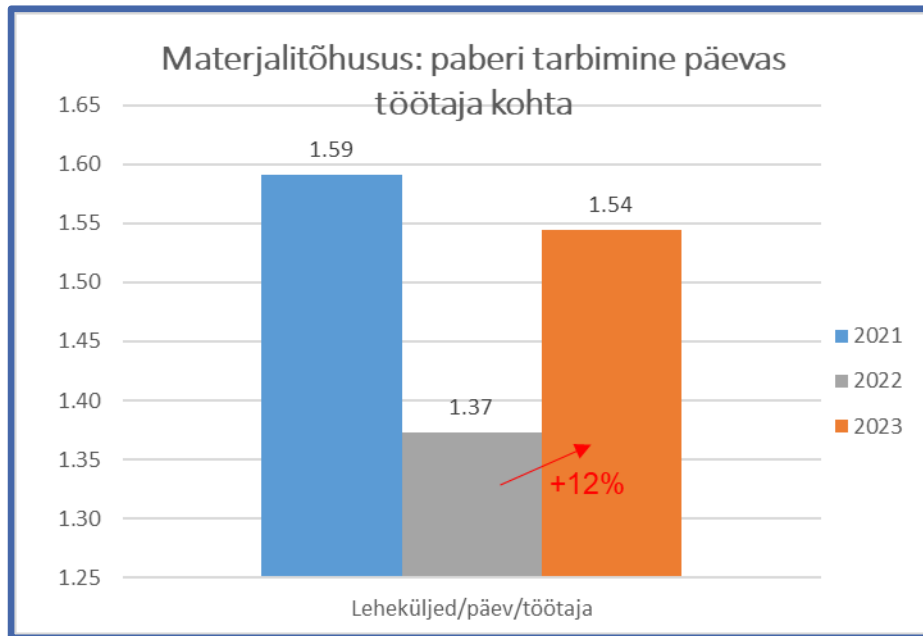
Joonis 20. Aastane veetarbimine tegevuskoha ja töötaja kohta

eu-LISA veetarbimine töötaja kohta aastas on 4,1 m³, mis on väiksem kui sektori võrdlusandmed (6,4 m³/täistööajale taandatud töötaja kohta), võttes arvesse, et arvutuses on arvesse võetud andmekeskuse jahutamiseks kasutatud vett.

7.7. Materjalitõhusus: paber

2023. aastal on materjalitõhususe andmetes arvesse võetud ainult paberitarbimist.

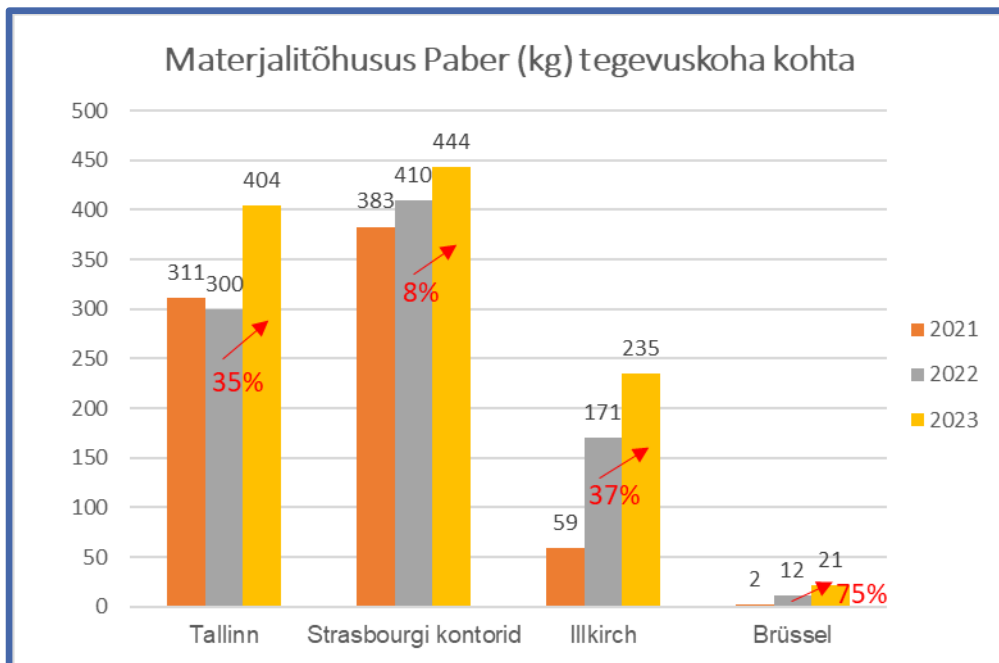
Paberitarbimise kogus arvutatakse igal aastal kõigi tegevuskohtade kohta. Need andmed on esitatud joonisel 21 oleval graafikul.

Joonis 21. Materjalitõhusus: paberitarbimine töötaja kohta päevas

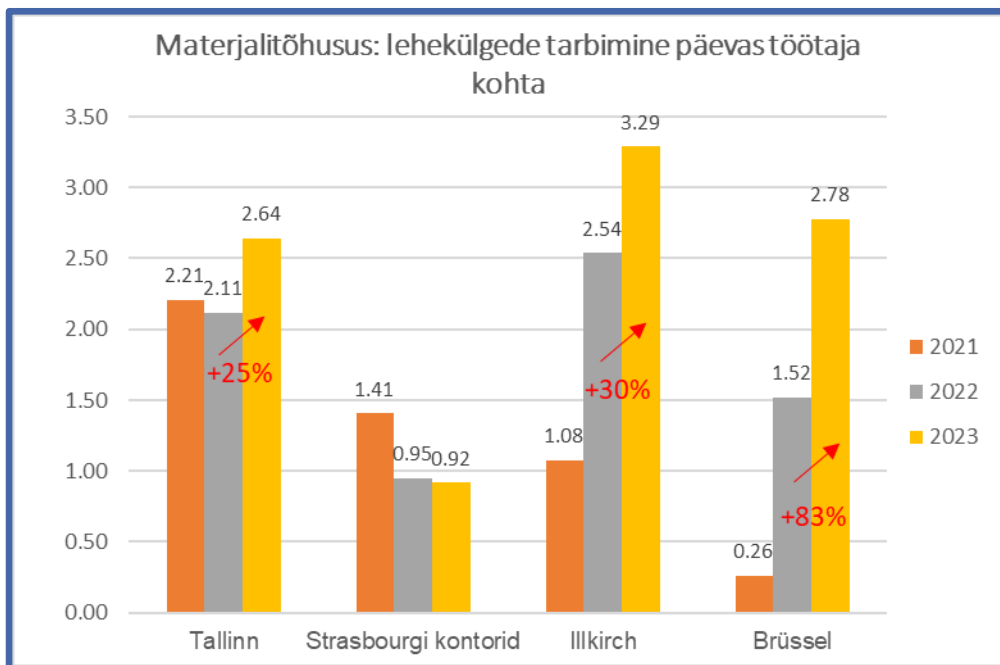
Vaikimisi on kõigi tegevuskohtade printerid konfigureeritud printima kahepoolselt ja mustvalgelt.

2024. aasta tulemuste põhjal kehtestatakse eesmärk järgmisteks aastateks. Eesmärk on suurendada kõigi töötajate teadlikkust tarbimise suurenemisest, et vähendada ametis kasutatava paberi kogust.

Joonis 22. Materjalitõhusus: paberitarbimine (kg) tegevuskoha kohta

Vastavalt avaliku halduse valdkondlikule võrdluskohandile jääb eu-LISA paberitarbimine alla kontrollväärtuse 15 paberilehte täistööajale taandatud töötaja kohta päevas.

Joonis 23. Materjalitõhusus: paberitarbimine tegevuskoha kohta päevas, töötaja kohta

2024. aastal suurendatakse materjalitõhusust, lisades aasta jooksul kasutusele võetud IT-seadmete koguse (kg).

2023. aastal ei ole telekommunikatsiooni- ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) teenuste sektori soovitatud keskkonnatoime näitajaid täielikult arvesse võetud.

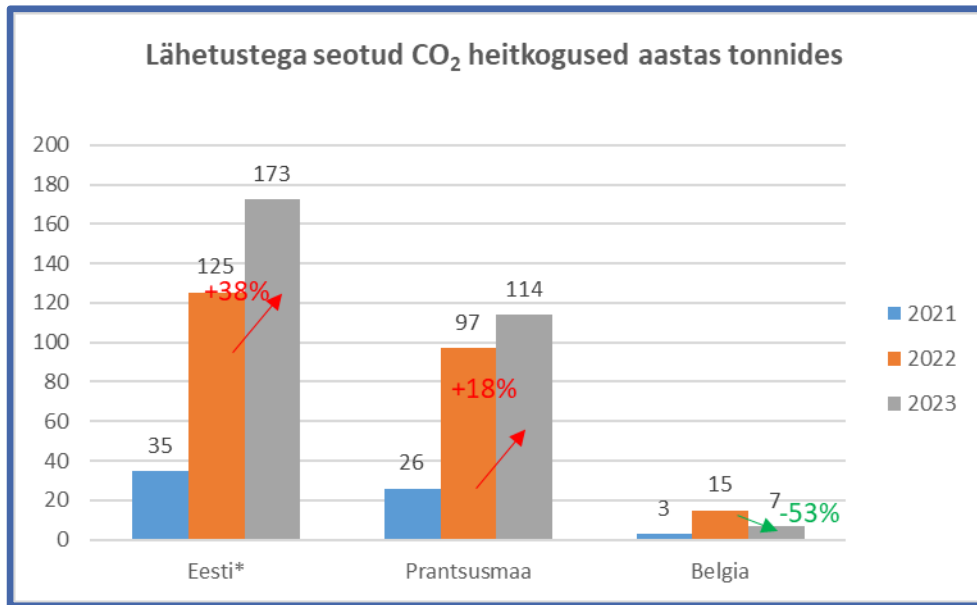
7.8. Lähetused

Amet kasutab töötajate tööreiside korraldamiseks ja broneerimiseks vahendit MIPS+. Vahend annab võimaluse hinnata kõigi töötajate reiside CO₂ jalajälge.

Tabelis 13 on esitatud lähetuste arv ja nendega seotud CO₂ heide aastatel 2021–2023 kõigi tegevuskohtade kohta. Kogu 2023. aasta CO₂ koguheidet oli 294 tonni, mis on 24% suurem kui 2022. aastal (237 tonni), ning oluliselt suurem kui 2021. aastal ja pandeemia aastatel, mil lähetused olid COVID-19 pandeemia tõttu piiratud.

	2021	2022	2023
Eesti	35	125	173
Prantsusmaa	26	97	114
Belgia	3	15	7
KOKKU	64	237	294

Tabel 13. Lähetustega seotud CO₂ heide tonnides

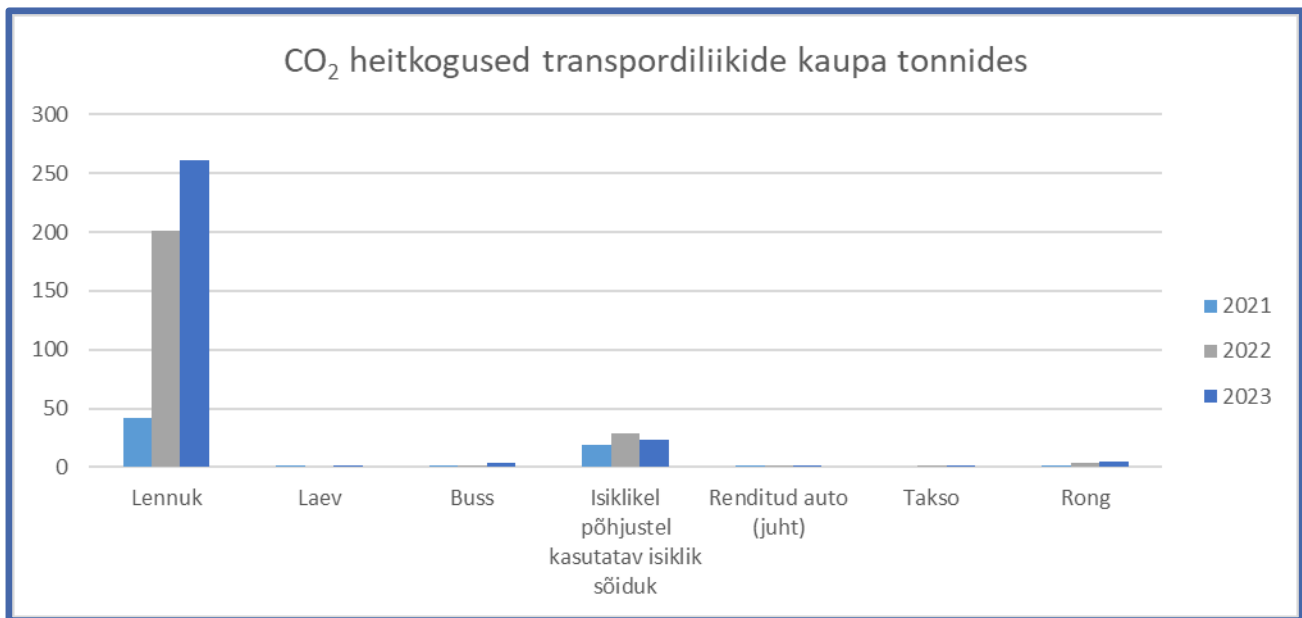

Joonis 24. Lähetustega seotud CO₂ heide aastas (tonnides)

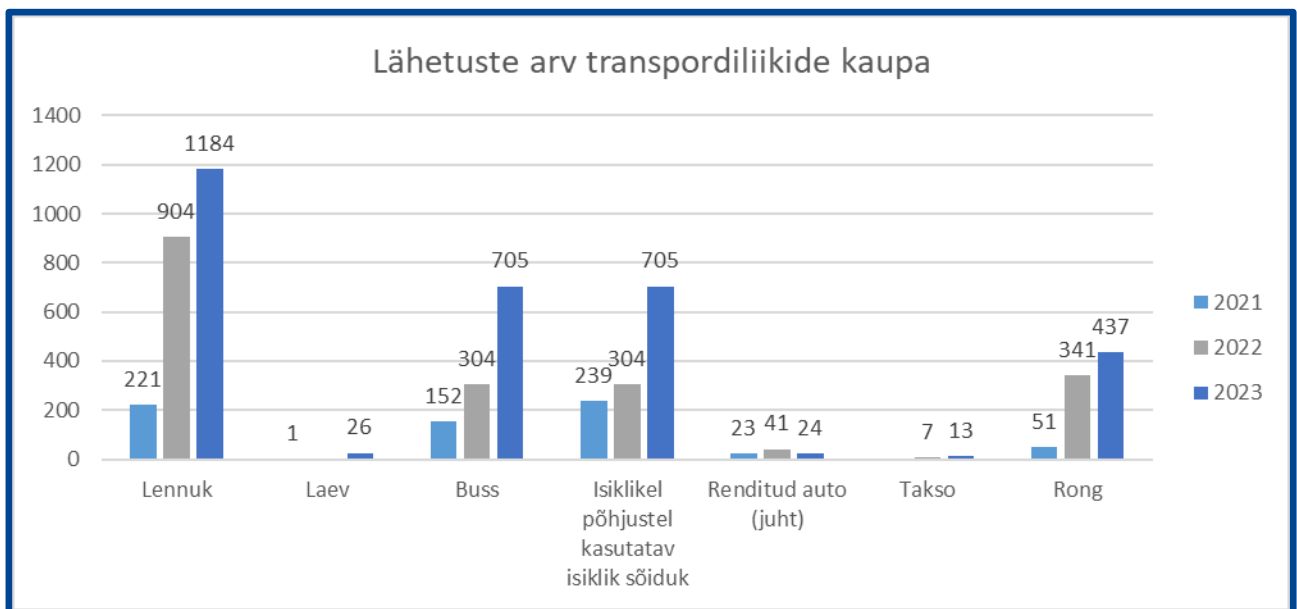
eu-LISA pidas huvitavaks analüüsida oma süsinikjalajälge transpordiliikide kaupa (joonis 25).

Samas kui lennureisid jäid 2023. aastal tavapäraseks, suurenes oluliselt rongi- ja bussitranspordi kasutamine. Lennureiside suur kasutamine on tingitud Brüsselis ja Strasbourgis asuvate Euroopa institutsioonide peakorterite ja tegevuskohtade kaugest asukohast.

Sellest tulenevalt võetakse eu-LISA CO₂ jalajälje vähendamiseks kasutusele võimendavad meetmed, et vähendada lähetuste arvu (joonis 26), kuid mitte piirata transpordiliiki, sest peakorterite asukoht on ja peab olema lennukiga juurdepääsetav.

Joonis 25. CO₂ heide transpordiliikide kaupa (tonnides)

Joonis 26. Lähetuste arv transpordiliikide kaupa

2025. aastal töötab eu-LISA selle nimel, et tutvustada oma lähetuste lähenemisviisi töötajate pendelrände vähendamiseks. See lähenemisviis tähendab, et kõigile töötajatele selgitatakse, et videokonverentsiseadmed on kõigile kättesaadavad ja nende kasutamist soodustatakse.

7.9. Elurikkus

eu-LISA tegevus ei avalda suurt mõju elurikkusele.

Tallinnas moodustavad haljasalad 62% kogu üldisest pindalast, asudes tegevuskoha ümber ja parkimismaja katusel. Elurikkuse näitajad on esitatud allpool tabelis 14.

Elurikkuse näitaja (m ²)	2023	
Kogu maakasutus	3627 m ²	26 m ² töötaja kohta
Suletud ala kokku	2107 m ²	15 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku	2260 m ²	16 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku	0 m ²	0 m ² töötaja kohta

Tabel 14. Tallinna tegevuskoha elurikkuse näitaja

Strasbourg'is moodustavad haljasalad üldpinnast 44%, mis asuvad väljaspool suletud pinda. Elurikkuse näitajad on esitatud allpool tabelis 15.

Elurikkuse näitaja (m ²)	2023	
Kogu maakasutus (m ²)	16 625 m ²	38 m ² töötaja kohta
Suletud ala kokku (m ²)	7842 m ²	18 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku	7296 m ²	17 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku	0 m ²	0 m ² töötaja kohta

Tabel 15. Strasbourg'i tegevuskoha elurikkuse näitaja

Illkirch-Graffenstadeni tegevuskoha puhul on tegemist ainult renditud büroohoonega, seega on elurikkuse näitajad esitatud allpool tabelis 16.

Elurikkuse näitaja (m ²)	2023	
Kogu maakasutus (m ²)	2074 m ²	32 m ² töötaja kohta
Suletud ala kokku (m ²)	2074 m ²	32 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku	0 m ²	0 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku	0 m ²	0 m ² töötaja kohta

Tabel 16. Illkirch-Graffenstadeni tegevuskoha elurikkuse näitaja

Brüsselis asuva tegevuskoha puhul on tegemist ainult renditud büroohoonega, seega on elurikkuse näitajad esitatud allpool tabelis 17.

Elurikkuse näitaja (m²)	2023	
Kogu maakasutus	98 m ²	14 m ² töötaja kohta
Suletud ala kokku	98 m ²	14 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku	0 m ²	0 m ² töötaja kohta
Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku	0 m ²	0 m ² töötaja kohta

Tabel 17. Brüsseli tegevuskoha elurikkuse näitaja

Peale selle kasutatakse aianduses ainult mahepõllumajandustooteid.

7.10. Mõju kliimale: Kasvuhoonegaaside heide

eu-LISA alustas CO₂ heitkoguse arvutamist 2020. aastal, kuid ainult oma elektrienergia tarbimise ja lähetuste kohta, võtmata arvesse taastuenergiat.

Alates 2023. aastast otsustas amet kasutada konsultantide abiga kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamiseks mõeldud platvormi. III lisas on näidatud, kuidas spetsiaalse vahendi kasutamine kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks on suurendanud tulemuste täpsust.

Seejärel arvutatakse kasvuhoonegaaside heitkogused Aktio tööriistaga, mis kasutab kasvuhoonegaaside protokoll. 1. ja 2. valdkonna heitkoguste kohta esitatakse täielikud aruanded. 3. valdkond põhineb GIME soovitustel⁹; kui andmed on kättesaadavad, hõlmavad need järgmist:

- Toodete ja teenuste ostmine
- Põhivara
- Jäätmed
- Tööreisid
- Pendelränne tööle
- Muud kaudsed heitkogused

Järgmiste aastate eesmärgid on järgmised.

- Oskus võtta arvutuses arvesse külastajate ja klientide transpordikasutuse mõju.
- Suurendada andmete täpsust.

⁹ GIME soovitused – Ref ARES (2017) 6028470 – 08/12/2017

Kasvuhoonegaaside heitkogused 2023. aastal: 3507 CO₂ ekvivalenttonni vs 3491 CO₂ ekvivalenttonni 2022. aastal.

Amet otsustas kasutada konsultantide abiga kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamiseks mõeldud platvormi. Töövahend kasutab kasvuhoonegaaside protokoll. 1. ja 2. valdkonna heitkoguste kohta esitatakse täielikud aruanded. 3. valdkond põhineb GIME soovitusel⁹; kui andmed on kättesaadavad, hõlmavad need järgmist.

- Toodete ja teenuste ostmine
- Põhivara
- Jäätmed
- Tööreisid
- Pendelränne tööle
- Muud kaudsed heitkogused

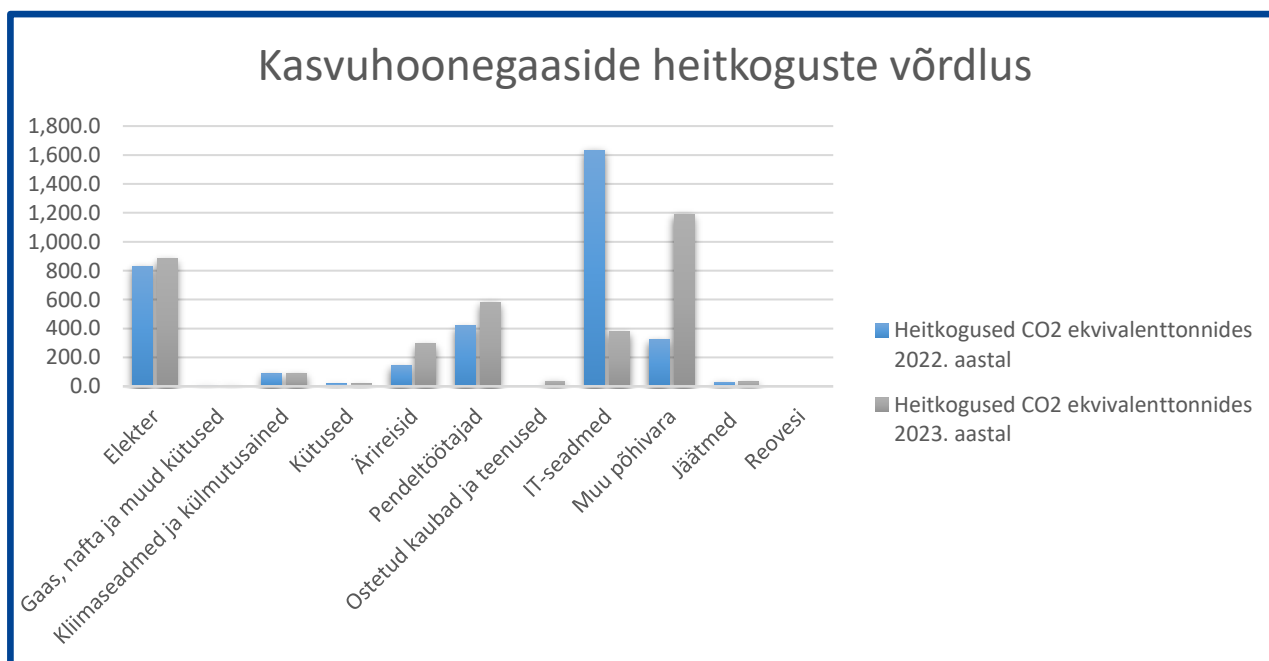
Sellise heite puhul kasutatakse tabelis 18 esitatud andmeallikale vastavat järgmist konkreetset teisendustegurit.

Tegevuskohad	Kategooria	Punkt	Andmeallikas
TLL, BXL	Energia ja vesi	Elekter	AIB
SXB, ILK	Energia ja vesi	Elekter, gaas	Base Carbone
TLL, SXB	Hanked ja immobiliseerimine	Muu immobiliseerimine	AKTIO
SXB, TLL, ILK	Jäätmed	Vesi, kanalisatsioon	Base Carbone
SXB, TLL, ILK	Hanked ja immobiliseerimine	Hanked, IT, muu immobiliseerimine	Base Carbone
SXB	Transport	Kütus	Base Carbone
SXB, TLL, ILK	Transport	Pendelränne	Base Empreinte
SXB, TLL	Hanked ja immobiliseerimine	IT	Base Empreinte
SXB	Jäätmed	Alltöövõtjate käideldavad jäätmed	GT Déchets Base Carbone (CITEO) GT Déchets Base Carbone (FEDEREC, SEDDRé, Citepa, Ecosystem, SRP)
TLL, SXB, ILK, BXL	Jäätmed	Alltöövõtjate käideldavad jäätmed	GT Déchets Base Carbone (GT dechets)
SXB, TLL	Hanked ja immobiliseerimine	IT	HPE
SXB, TLL, BRU	Transport	Töötajate pendelränne	Outil MIPS (tööriist)
SXB	Energia ja vesi	Jahutussüsteem	Hüpoteetiline lekke määr 9%

Tabel 18. Teisendusteguri andmete allikas

Joonis 27. 2023. aasta heitkoguste jaotus valdkondade kaupa

Joonis 28 . Kasvuhoonegaaside heitkoguste võrdlus aastate kaupa

Üldine suurenemine on aastatel 2022–2023 0,45%.

Siin on mõned selgitused.

- Tööreiside arvu suurenemine tänu MIPSi integreeritud tööriista kasutamisele, mis on võimaldanud paremini arvutada kasvuhoonegaaside heitkoguseid.
- Töötajate pendelränne, küsimused tõstatati küsimustikule antud vastuste vähesuse tõttu.
- IT-varade vähenemine.
- 2023. aastal osteti palju vähem IT-seadmeid, kuid turvalisuse ja hooldusega seotud varad suurenesid.

Töötajate heitkoguste osas ilmneb heitkoguste vähenemine. Heitkogused CO₂ ekvivalenttonnides töötaja kohta on 2022. aastal 6,62 ja 2023. aastal 5,61. Kaks peamist heidet tekitavat jaotist on „Muu põhivara“ ja elektritarbimine. Sellele keskendutakse lähiaastatel, nagu on märgitud ameti eesmärkides integreerida keskkonnakriteeriumid oma pakkumistesse ja kohaldada keskkonnahoidlikke riigihankeid.

7.11. Kokkuvõte asjakohastest keskkonnanäitajatest:

eu-LISA tegevuse keskkonnatoime 2023. aastal on kokkuvõtlikult esitatud tabelis 19.

Tegevuskoht	Teemad	Keskkonnatoime
TLL	Hoonete energiatõhusus: elekter	5,4 MWh töötaja kohta 0,65 MWh/m ²
	Hoonete energiatõhusus: kaugküte	1,3 MWh töötaja kohta 0,05 MWh/m ²
	Jäätmed	18,82 T (99,7% tavajäätmetest; 0,3% ohtlikest jäätmetest) 139 kg töötaja kohta
	Vesi	5,4 m ³ töötaja kohta
	Materjalitõhusus	2,64 lehekülge/päev/töötaja 2,9 kg töötaja kohta
	Lähetused	173 CO ₂ ekvivalenttonni
	Elurikkus	Kogu maakasutus: 3627 m ² ; 26 m ² töötaja kohta Suletud ala kokku: 2107 m ² ; 15 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku. 2260 m ² ; 16 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku. 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta
SXB	Hoonetete energiatõhusus: elekter	1,6 MWh töötaja kohta 0,34 MWh/m ²
	Andmekeskuse energiatõhusus: elekter	4324 MWh
	Andmekeskuse energiatõhusus: PUE	1,88 (keskmine väärtus)
	Jäätmed	78,4 T (99,7% tavajäätmetest; 0,3% ohtlikest jäätmetest) 179 kg töötaja kohta
	Vesi	3,5 m ³ töötaja kohta
	Materjalitõhusus	0,92 lehekülge/päev/töötaja 1,0 kg töötaja kohta
	Lähetused	114 CO ₂ ekvivalenttonni
Elurikkus	Kogu maakasutus: 16 625 m ² ; 38 m ² töötaja kohta Suletud ala kokku: 7842 m ² ; 18 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku. 7296 m ² ; 17 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku: 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta	

Tegevuskoht	Teemad	Keskkonnatoime
ILK	Hoonetete energiatõhusus: elekter	2,7 MWh töötaja kohta 0,09 MWh/m ²
	Jäätmed	9,1 T (100,0% tavajäätmetest) 154 kg töötaja kohta
	Vesi	6,0 m ³ töötaja kohta
	Materjalitõhusus	3,29 lehekülge/päev/töötaja 3,6 kg töötaja kohta
	Lähetused	Ei kohaldata (sisaldub Strasbourgi tegevuskohas)
	Elurikkus	Kogu maakasutus: 2074 m ² ; 32 m ² töötaja kohta Suletud ala kokku: 2074 m ² ; 32 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku. 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku: 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta
BXL	Hoonetete energiatõhusus: elekter	0,6 MWh töötaja kohta 0,04 MWh/m ²
	Hoonete energiatõhusus:gaas.	3,4 MWh töötaja kohta 0,2 MWh/m ²
	Jäätmed	1,2 T (100,0% tavajäätmetest) 159 kg töötaja kohta
	Vesi	2,0 m ³ töötaja kohta
	Materjalitõhusus	2,78 lehekülge/päev/töötaja 3,1 kg töötaja kohta
	Lähetused	7 CO ₂ ekvivalenttonni
	Elurikkus	Kogu maakasutus: 98 m ² ; 14 m ² töötaja kohta Suletud ala kokku: 98 m ² ; 14 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku. 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku: 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta
KÕIK	Kasvuhoonegaaside heide	3507 CO ₂ ekvivalenttonni
	Elurikkus	Kogu maakasutus: 22 424 m ² ; 34 m ² töötaja kohta Suletud ala kokku: 12 121 m ² ; 19 m ² /töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala tegevuskohas kokku. 9556 m ² ; 15 m ² töötaja kohta Loodusele orienteeritud ala väljaspool tegevuskohta kokku. 0 m ² ; 0 m ² töötaja kohta

Tabel 19. Asjakohaste näitajate kokkuvõte

2024. aastal on keskkonnatoime hindamiseks iga-aastane võrdlusalus 2023. aasta, mis on representatiivsem aasta.

8. Õiguslikud ja muud keskkonnanõuded

Tallinnas ja Strasbourgis sõlmib eu-LISA iga hoone kohta lepingu vastavalt Eesti ja Prantsusmaa valitsusega. Sellistel juhtudel on eu-LISA-l Tallinna (linnaplaneerimise ameti) ja Strasbourgi (keskkonnaameti) luba. Illkirch-Graffenstadeni ja Brüsseli objektid on renditud hooned, mille puhul on rendileandja ja eu-LISA vahel sõlmitud leping, mis piirab ameti tegevust seoses keskkonnanõuetega.

eu-LISA täidab täielikult kohaldatavate õigusaktide nõudeid ja tegevuslube.

Kõigi eu-LISA tegevuskohtade lubade ja lepingute üksikasjad on kokkuvõtlikult esitatud allpool tabelis 20.

Ametile on siduvad asjakohased määrused ja Euroopa õigusraamistik. Euroopa ametina annab ta regulaarselt keskkonnajuhtimise kohta aru oma juhtimisdokumentides ja oma keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta käesoleva avalduse kaudu.

Keskkonnanõuded tulenevad Prantsuse, Eesti ja Belgia õigusaktidest (millest valdav osa tuleneb Euroopa direktiividest või määrustest).

Lähiaastatel keskendutakse peamiselt

- energiatõhususele, kuna Prantsusmaa määrustes on seatud eesmärgiks 40% võrra vähenenud energiatarbimine 2030. aastaks (lähtekohaks hiljemalt 2010. aasta) kõigi kolmanda taseme hoonete puhul;
- andmekeskusele, et parandada selle energiatarbimise tõhusust.

Kõik asjakohased keskkonnanõuded on seetõttu integreeritud veebipõhisesse õiguskaitseregistrisse (echoline), mis võimaldab:

- iga-aastast eneseanalüüsi keskkonnanõude õigusaktide järgimise kohta (Eestis, Prantsusmaal ja Belgias);
- uusi määruseid korrapäraselt ajakohastada.

Kui nõuete rikkumise kõrvaldamiseks või vältimiseks on vaja võtta meetmeid, integreeritakse see keskkonnategevuskavasse ja seda jälgitakse kuni selle lõpuleviimiseni.

Tegevuskoht	Dokumendi liik	Lepingu kohaldamisala	Alla kirjutatud	Allkirjastamise kuupäev
TLL	Tegevusluba (nr 1812371/08020)	Kõik eu-LISA tegevused Tallinnas	Linnaplaneerimise amet	5. juuli 2018
	Peakontori leping	eu-LISA töötajate hoone ja tugi Tallinnas	Eesti Vabariigi Valitsus ja eu-LISA tegevdirektor	19. detsember 2014
	Vastastikuse mõistmise memorandum	Kommunaalteenused, hooldus ja koristus	Riigi Kinnisvara ASi (vahendusorgan) juhatuse esimees ja eu-LISA ettevõtlusteenuste üksuse juhataja	1. jaanuar 2021
SXB	Tegevuskoha leping	eu-LISA töötajate hoone ja tugi Strasbourgis	Prantsusmaa valitsus ja eu-LISA tegevdirektor	5. detsember 2013
	Uuendatud tegevusluba (nr A-1JNRWF3TBX)	Jahutussüsteemi ja elektrigeneraatori kasutamise deklaratsiooni olek (1185–2a ja 2910-A-2)	eu-LISA	5. oktoober 2021
ILK	Rendileping kontorite ainuõiguslikuks kasutamiseks	eu-LISA haldustegevus	Eraettevõtte ja eu-LISA tegevdirektor	30. juuni 2020
	Tegevuskoha leping	eu-LISA töötajate hoone ja tugi Strasbourgis	Prantsusmaa valitsus ja eu-LISA tegevdirektor	5. detsember 2013
BXL	Jagatud teiste ametitega Renditud hoone koos ruumide kasutamise lepinguga	Sihtotstarbelised tegevused kontaktbüroo sektoris	Eraettevõtja ja eu-LISA ettevõtlusteenuste üksuse juhataja	26. jaanuar 2023

Tabel 20. Lubade ja lepingute üksikasjad iga tegevuskoha kohta

9. Lisad

9.1. I LISA KESKKONNATÕENDAJA DEKLARATSIOON TÕENDAMISE JA KINNITAMISE KOHTA

AENOR CONFÍA, S.A.U., EMASi keskkonnatõendaja registreerimisnumber ES-V-0001, akrediteeritud valdkondades 99.0 Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus ja 62.03 arvutisüsteemide ja andmebaaside haldus (NACE koodid),

tõendab, et ta on kontrollinud, kas EU-LISA (VABADUSEL, TURVALISUSEL JA ÕIGUSEL RAJANEVA ALA SUUREMAHULISTE IT-SÜSTEEMIDE OPERATIIVJUHTIMISE EUROOPA LIIDU AMET) keskkonnaaruandes osutatud tegevuskoht registreerimisnumbriga (ei ole kättesaadav; EMASi registreerimise esimene tõendamine)

vastab kõikidele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1221/2009 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS)) nõuetele.

Sellele deklaratsioonile alla kirjutades kinnitan, et

- tõendamine ja kinnitamine on toimunud täielikus kooskõlas määruse (EÜ) nr 1221/2009 nõuetega;
- tõendamise ja kinnitamise tulemused näitavad, et puuduvad tõendid kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide nõuetele mittevastavuse kohta;
- tegevuskoha keskkonnaaruandes esitatud andmed ja teave annavad usaldusväärse, usutava ja õige ülevaate tegevuskoha kogu tegevusest keskkonnaaruandes täpsustatud ulatuses.

See dokument ei ole samaväärne EMASi registreerimisega. EMASi registreerimist võib teha ainult pädev asutus vastavalt määrusele (EÜ) nr 1221/2009. Seda dokumenti ei tohi kasutada eraldiseisvana üldsuse teavitamiseks.

Madridis, 13. detsembril 2024

Allkiri

AENOR CONFÍA, S.A.U.

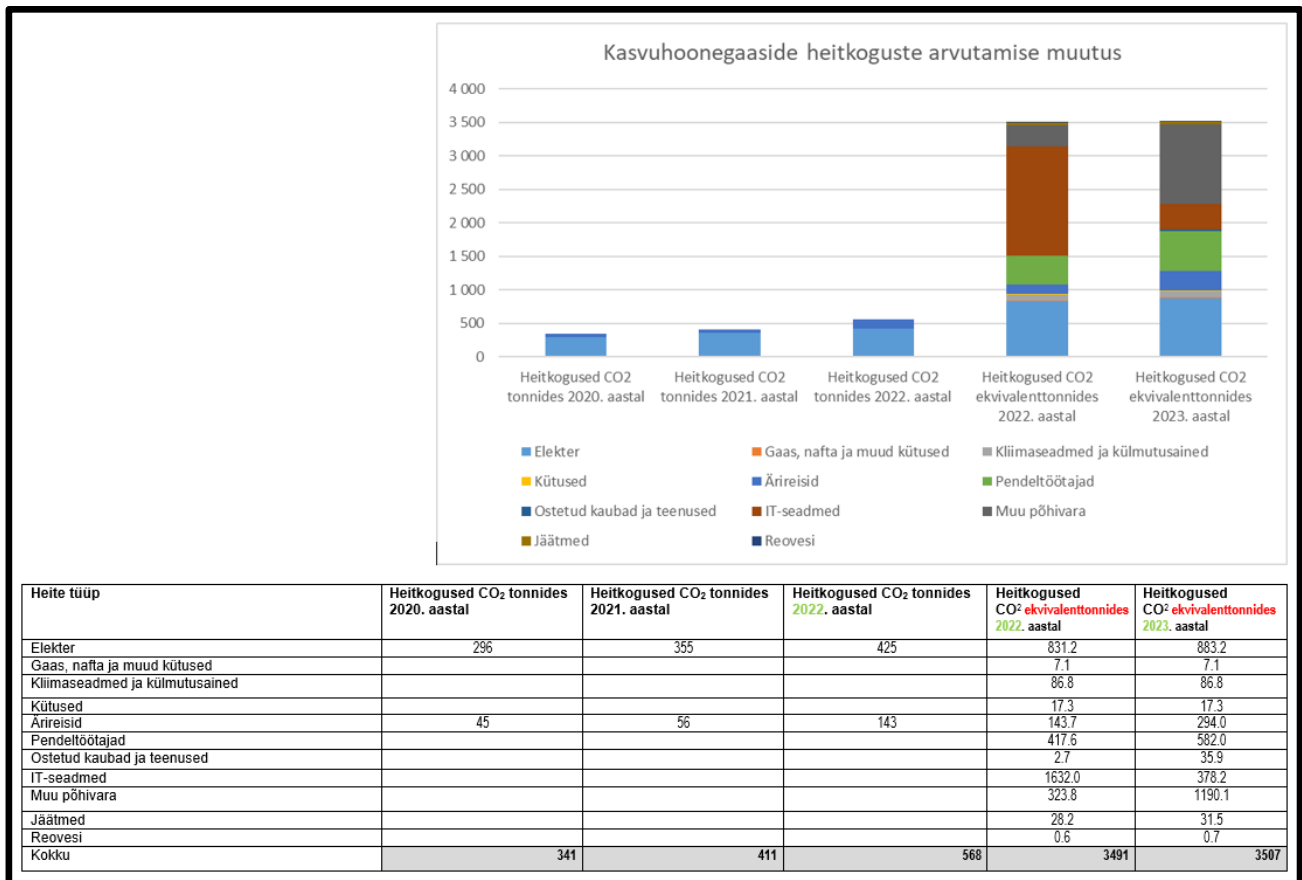

9.2. II LISA. METODOLOOGILISED EELDUSED

Kasvuhoonegaaside tarbimise arvutamiseks kasutatud andmeallikad ja hüpoteesid on järgmised.

- Elektrienergia:
  - o arved Eesti kohta;
  - o arvestinäidud Prantsusmaa kohta;
  - o Belgia puhul kasutati andmete puudumise tõttu statistilist standardit 253 kWh/m²/aastas (CEREN).
- Jahutussüsteemi gaas:
  - o andmed puuduvad, seadmete kogukoormuse suhtes kohaldati ADEME keskmise lekkemäära hüpoteesi (9%)
- Küllastajate reisimine:
  - o andmed puuduvad => hüpotees = ebaoluline
- Pendelränne:
  - o küsimustiku vastused ekstrapoleeriti osalejate vastuste alusel kogu tööjõule (26% Strasbourg, 61% Illkirch-Graffenstaden, 11% Tallinn) – suur ebakindlus vastuste vähesuse tõttu.
- Tööreisid:
  - o andmete väljavõte sisemisest jälgimistarkvarast
- Ostud ja põhivara: andmete väljavõte raamatupidamisdokumentidest (eurodes)
- Jäätmed:
  - o Prantsusmaa hinnangulised andmed, mis põhinevad prügikastide arvul nädalas.
  - o Eesti ja Belgia puhul kasutati andmete puudumisel => (ADEME) statistilist standardit: 80 kg täistööajale taandatud töötaja kohta aastas

9.3. III LISA. Kasvuhoonegaaside arvutamise meetodika muutumine

Joonis 29. Kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamise muutumine

Joonisel 29 on näidatud, kuidas on arvutus 2022. aastal muutunud. eu-LISA hakkas oma CO₂ heidet arvutama 2020. aastal, kuid ainult elektritarbimise (2. valdkonna) ja lähetuste (3. valdkonna) kohta, võtmata arvesse Eestis tarbitud taastuvenergiat.

Aktio tööriista integreerimisega on see võimaldanud meil võtta arvesse mitte ainult CO₂ heidet, vaid kogu kasvuhoonegaaside heidet (1., 2. ja 3. valdkond).

2023. aastal kasutati 2022. aasta andmete arvutamisel sama meetodit nagu varem. 2023. aasta lõpuks oli kasutusele võetud uus tööriist, mis hõlbustas ajakohastatud arvutusi ja võimaldas meil hinnata kahe arvutusviisi erinevusi.

www.eulisa.europa.eu